ÅRSMELDING 2009

Nortura

- fra råvarer til merkevarer

Innhold

Viktige hendelser	4
Nøkkeltall	7
Konsernsjefens kommentar	8
Konsernledelsen	9
Konsernstyrets beretning	10
Konsernstyret	14
Resultatregnskapet	15
Balanse	16
Kontantstrøm	18
Noter	19
Revisjonsberetning	36
Tillitsvalgte	37
Miljø	38
Datterselskaper	39
Organisering	40
Fabrikker	41

ÅRSMELDING 2009

Nortura

- fra råvarer til merkevarer

VIKTIGE HENDELSE

Januar

- Alle får tilbud om avregning på epost
- Avvikler ordningen med vårlam
- 13880 medarbeidere tatt hygienekurs
- Lanserer "Trygg på jobben", opplæringsprogram på nett for personsikkerhet.
- Gilde først i Norge med å lansere kokebok på iPhone
- Nortura Tønsberg tar i bruk hybridvarmepumpe. Sparer 1000 tonn CO_2
- Konkurransetilsynet godkjenner slaktesamarbeidet med Spis Grilstad i Malvik
- Forbedrer inntransportrutinene til Nortura Bjerka
- Omstilling ved fabrikkene i Trøndelag starter: Nortura Oppdal, Namsos, Fosen og Trondheim.
- Nortura lanserer Idébank

Februar

- Lanserer 30 produkter under varemerket Fryst
- Reklamefilmen med håndballjentene og Go' og mager tar forbrukerne med storm
- Mottar den prestisjetunge prisen Innomat for Prior Rett i ovnen og Prior Rett på grillen
- Fabrikkeiendommen i Brønnøysund solgt for 6,5 millioner kroner
- Dyrebil veltet på vei inn til Nortura Rudshøgda. 17 griser døde.
- Spesialitetsmerke til grovpølse, innmatspølse og svinemør

Mars

- Permitterer 200 medarbeidere pga redusert salg og stort lager
- Iverksetter tiltak mot dyresykdommen blåtunge i Sør-Norge
- Etterbetaler 11 millioner kroner til svineprodusenter pga. feil i kvalitetsmåleutstyr
- Nortura Tønsberg representerer Nortura i NRK programmet "Showbiz"
- FAFO-rapport viser at 9 av 10 medarbeidere i omstilling kommer i ny jobb
- Økologiske Norgården lansert som nytt varemerke
- Nortura Steinkjer årets lærebedrift i Nord-Trøndelag

April

- Avtalen mellom Spis Grilstad og Nortura om Malvik-slakteriet underskrevet
- Avtale om felles nødslakteri på Levanger med Spis Grilstad
- Terina Namsos legges ned
- Nortura inngår 5-års avtale med Esso
- Prior får ny logo og nytt slagord: "Gjør livet lysere"
- Nytt konsernstyre med 40 % kvinnerepresentasjon
- Styremedlem Per Aas tildelt Jon Sundbys ærespris
- Kay Roger Kristoffersen ny konserntillitsvalgt i Nortura
- Ny fabrikklinje og ny design på Gilde leverpostei

Mai

- Nortura Egersund best på dyrevelferd i Animalias revisjon
- Lanserer 19 produktnyheter til grillsesongen
- Mottar Norgesgruppens innovasjonspris for Prior Rett i ovnen og Prior Rett på grillen
- Besluttet å avvikle foredling ved Nortura Trondheim
- Legger fram et tertialregnskap på 244 millioner kroner i underskudd
- Nortura beslutter å støtte merkeordningen Nyt Norge

ER 2009

Juni

- Iverksetter endringsprogrammet LØFT. Målet er å spare 12,5 milliarder kroner innen 2012
- Norturas Hans-Petter Halmrast tok 2 sølvmedaljer i VM i grilling
- Gilde tilbake på omdømmetoppen i Norge
- Ansatte avstår fra lokal lønnsøkning
- 2% prisreduksjon til andelseiere på alle råvarer

August

- Innfører avtaler for øko-sau og storfe
- Årets personalundersøkelse viser at 78 prosent er tilfredse med jobben
- Fusjonerer inn 6 heleide datterselskap med tilbakevirkende kraft pr 1.jan 2009
- Norturas Torleif Bjella mottok Opplysningskontorets lammepris
- Nortura endrer selskapsform fra BA til SA
- EM-sølv til kjøttskjærer Magne Breivik fra Nortura Steinkjer
- 262 Nortura-medarbeidere deltok i Birkebeinerrittet
- Alle IT funksjoner i Nortura slås sammen og skal kun ha Nortura som kunde

September

- Lanserer ferdigstekt taco og bolognese kjøttdeig
- Kyllinglageret tømmes raskere enn forventet
- Kjøttdeigforbruket økte med 13%
- Forsinket lammesesong pga sommerens værforhold
- Nortura med egen Facebook-gruppe

Oktober

- Beslutter å nedlegge fabrikkene ved Sortland, Ålesund og Haugesund, 220 medarbeidere berøres
- 267 administrative årsverk fjernes
- 88 kjøkkensjefer kåret Pinnekjøtt fra Gilde som vinner i Nores-testen i 2009
- Dyresykdommen svineinfluensa påvist i norske besetninger
- Starter å utrede avvikling av griseslakting ved Sarpsborg
- Internasjonal design-gull til Økologiske Norgården
- Løren-eiendommer solgt for 45 millioner kroner

November

- Innfører avtaleordning på økologisk storfe
- Rekord-år for kvalitetslam – 70 % kvalifisert som stjernelam
- Endringer i konsernledelsen
- Sølv til Liveche-kylling i kåringen av årets land-produkt
- Lanserer 100% Veimat i samarbeid med Esso
- Konsernsjefen innfører dialogmøter med fabrikkledelse og tillitsvalgte

Desember

- Sponsorprisen til kampanjen Gilde Go' og mager med håndballjentene
- Nortura Forus ranet for 70 000 kr
- Kalkunsalget hadde økt med 25 prosent for 2009 i desember
- Kjøttskjærerne ved Nortura Målselv forbedret seg til å bli best i Nortura
- Innfører ny produktpolicy på merking av Norturas produkter
- Innherredsodd skal produseres ved Meråker Kjøtt AS og blir i Trøndelag
- Fabrikkeiendommeni Trondheim solgt for 200 millioner kroner
- Priors profilfilm mottok Sølvfisken

NORTURA SA

Nortura SA er Norges største merkevarehus innen kjøtt og eggprodukter, og omsetter for 17,4 milliarder kroner. Konsernet henter råvarer fra hele landet og har fabrikkvirksomhet 37 kommuner og 15 fylker. I tillegg har konsernet flere hel- og deleide datterselskaper innen beslektet næringsvirksomhet i Norge, Danmark og England.

Nortura garanterer norsk verdiskapning fra råvare til merkevare. Formålet er å sikre avsetning for kjøtt og egg, skape verdier for andelseierne ved å sikre tilførsler av råstoff samt slakte, skjære, foredle, utvikle produkter og selge til industri, storkjøkken og detaljister. Nortura driver næringsmiddelvirksomhet på samvirkebasis. 29 445 egg – og kjøttprodusenter leverer sine råvarer og er aktive eiere med rettigheter. I et samvirke får eierne sin del av resultatet gjennom betalingen de får av råvaren de leverer. Konsernet har 6 100 utførte årsverk og hovedkontor på Løren i Oslo.

For merkevarene Gilde og Prior bruker vi kun kjøtt og egg fra våre egne norske bondegårder spredt over hele landet. Det skal vi fortsette med.

Det ligger et stort ansvar på oss som står bak produktene. Ikke bare har vi en visjon om å inspirere til velsmakende, næringsrik og hyggelig måltider i alle situasjoner og til alle tider. Vi må også skape forutsetninger for en langsiktig utvikling av vår industri – hele veien fra gården og hjem til deg som bryr deg om hva du spiser.

NØKKELTALL

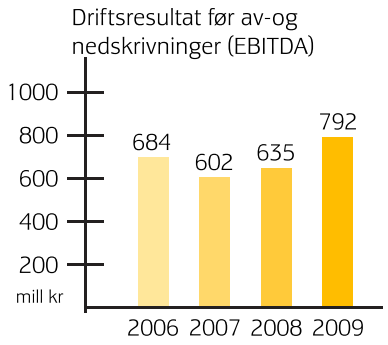

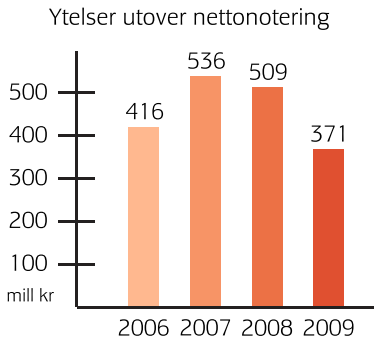

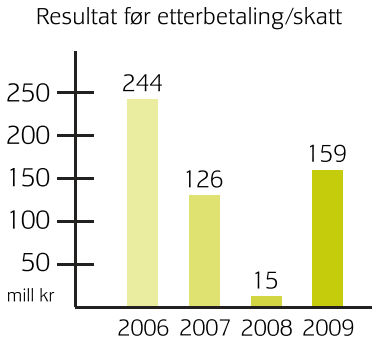

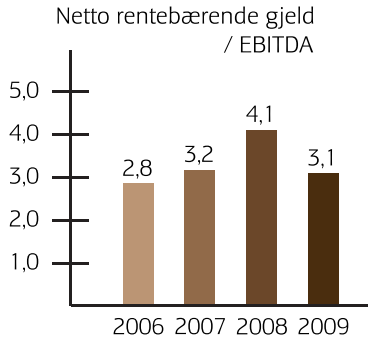

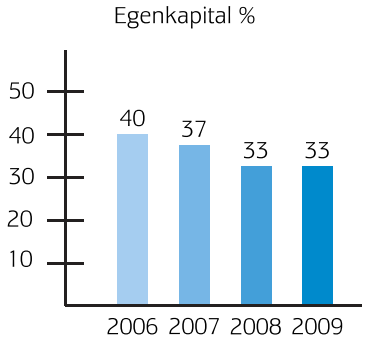

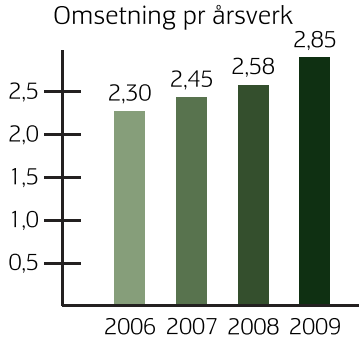

Tall i millioner kr	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Omsetning	15 044	15 832	16 765	17 364
Omsetning pr. årsverk	2,30	2,45	2,58	2,85
Driftsresultat før av- og nedskrivninger (EBITDA)	684	602	635	792
Driftsresultat (EBIT)	251	185	174	293
Resultat før etterbetaling/skatt	**244**	**126**	**15**	**159**
Totalkapital	6 118	6 491	7 259	7 491
Egenkapital	2 431	2 427	2 405	2 509
Netto rentebærende gjeld	1 883	1 937	2 624	2 442
Egenkapital - %	39,7	37,4	33,1	33,5
Totalkapital rentabilitet %	6,8	4,8	4,1	5,5
Egenkapital rentabilitet %	11,1	5,2	0,6	6,5
Netto rentebærende gjeld / EBITDA	2,8	3,2	4,1	3,1
Gjeldsgrad	1,5	1,7	2,0	2,0
Ytelser utover nettonotering uten innfrakt og nødslakt, inkl. etterbetaling	416	536	509	371
Slaktevolum - tonn /ink.l kylling fo.m. 2006	206 202	211 922	224 238	213 889
Antall aktive eiere med rettigeter	31 200	30 33	28 110	29 445
Antall utførte årsverk	6 552	6 464	6 507	6 100
Tilstedeværelse %	90,1	90,3	90,1	91,6
H-verdi	36	34	30	31
Antall skader med fravær	366	351	327	321

KONTROLLERT ENDRING I EKSPRESSFART

KONSERNSJEFENS FORORD

2009 ble året der vi raskt ble nødt til å gjennomføre kraftfullt tiltak for å komme igjennom en akutt krise for å øke selskapets lønnsomhet. Beslutninger for å tilpasse oss til fortsatt stramme marginer er tatt, og vi er klare til å gjennomføre nødvendige endringene for å få en sunn økonomisk utvikling.

Nærmest over natten slo finanskrisens psykologiske effekt kraftig inn på norske forbrukeres spise,- og handlemønster forsterket av dagligvarehandelens sterke satsning på egne merkevarer. Pris fremfor kvalitet fikk plutselig en større betydning enn noen sinne. Både volum og inntekter sank, kostnadene ble for høye og 1.tertialregnskap viste et underskudd på en kvart milliard. Konsernet stod i en situasjon der vi ikke klarte å imøtekomme bankenes lånevilkår om vi ikke i løpet av året bedret lønnsomheten dramatisk.

Et kraftig og kontrollert endringsprogram "LØFT" ble etablert for å tette gapet – men ikke minst for å gi selskapet en bedret lønnsomhet på 2,5 milliarder innen 12.12.2012. En lønnsom framtid for Nortura innebærer både å forenkle og forsterke - i sum innebærer dette store forandringer ikke bare for våre medarbeidere, men også eiere, leverandører og lokalsamfunn som vil kjenne dette på kroppen. Vi har besluttet å avvikle tre slakterier og en foredlingsfabrikk. Kjøttbransjen generelt har stor overkapasitet, så aktiviteten overføres til andre fabrikker i konsernet. Innenfor de administrative funksjonene i selskapet blir det 30 prosent færre medarbeidere. Totalt er rundt 1000 medarbeidere i omstilling, der konsernets omstillingsavtale danner grunnlaget for gjennomføringen av prosessen. Det faktum at vi på seks måneder klarte å forbedre oss med 770 millioner kroner – viser med tydelighet at både andelseiere og medarbeidere sammen har bidratt til å berge selskapet gjennom et spesielt år. Samtidig må jeg raskt tilføye at årets resultatforbedringer i hovedsak består av engangseffekter der et fåtall tiltak står for hovedtyngden av resultatene, mens den årlige effekten i 2012 er på nærmere 1,3 milliarder kroner. Vi har nå lagt grunnlaget for et mer langsiktig og strategisk fokus. Skal vi bedre konkurransekraften utover en kontinuerlig forbedringsprosess gjennom hele verdikjeden, har konsernet behov å foreta investeringer som krever mer egenkapital samt ha nøytrale næringspolitiske rammevilkår for å ivareta et landbruk over hele landet.

2009 har også hatt positive glimt: Aldri før har vi lansert så mange nye produkter (155) – de fleste i kjølvannet av tre nye merkevarer. Økologiske Norgården er vårt svar til forbrukerne som ønsker økologiske alternativer av kjøtt og egg, og vi har rundt 35 ulike produkter ute i butikk. Konsernet satset også stort på å revitalisere frysedisken gjennom serien Fryst og 40 ulike produkter både innenfor generiske varer så vell som nye typer frosne ferdigretter. Til tross for positive resultater i testpaneler og mot handelen, gikk salget meget trått og serien ble trukket fra markedet. Innenfor kiosk, bensin og servicemarkedet lanserte vi i samarbeid med Esso et helt nytt måltidskonsept: 100% veimat som så langt har gitt positivt salg. Vi skal være en offensiv samarbeidspartner som er tett på norske forbrukere og den norske smak. Norturas egne merkevarer skal stå fjellstøtt, men vi kan bli nødt til å produsere handelens egne merkevarer for å sikre avsetning på våre råvarer og utnytte industrikapasiteten.

Vi har foretatt en kontrollert endring i ekspressfart. De neste årene blir krevende, men framtiden skapes nå. Jeg vil takke alle medarbeidere, kunder, leverandører og andelseiere for engasjementet, innsats og samarbeid, og ser fram til det videre arbeidet for et styrket Nortura.

Geir Olav Opheim
Konsernsjef

KONSERNLEDELSEN

Geir Olav Opheim (45)

Konsernsjef
(konstituert konserndirektør Nortura Marked)

Runar Larsen (62)

Visekonsernsjef
Nortura Råvare & medlem

Arne Kristian Kolberg (41)

Konserndirektør
Nortura Produksjon

Kai Linnes (56)

Konserndirektør
Nortura Økonomi, finans & IKT

Tor Aamodt (55)

Konserndirektør
Nortura Human Resources
(Tiltrådt 1. februar 2010)

Egil Olsvik (52)

Konserndirektør
Nortura Kommunikasjon & samfunnskontakt

Nortura
- fra råvarer til merkevarer

Gilde PRIOR ØKOLOGISKE NORGÅRDEN Eldhus RØYKT PÅ EVANGER Thulefjord Alfathi Terina

KREVENDE OG KRAFTFULLE TAK

KONSERNSTYRETS BERETNING

2009 ble et krevende år i Nortura: svikt i markedsinntektene, hardere konkurranse og sterk vekst av handelens egne merkevarer (EMV) forsterket av høye kostnader. Året ble preget av endringer, kostnadskutt, kapasitetsreduksjoner, permitteringer og nedbemanning. Krevende og kraftfulle tak var nødvendig. Sammen med et fortsatt sterkt kostnadsfokus danner det grunnlaget for en framtidig lønnsom egg- og kjøttindustri. Neste etappe for å utvikle selskapet videre krever investeringer. Da må egenkapitalen styrkes.

Strategi

Norturas strategiplan gjelder for perioden 2008-2011. Den bygger på tre strategiske pilarer; konkurransekraft både i tilførselsmarkedet og i sluttmarkedet samt å restrukturere kraftig i kjernevirksomheten. Formålet er å ivareta andelseiernes økonomiske interesse på en best mulig måte gjennom effektivitet og vekst i industrien, samt ha en solid posisjon i sluttmarkedet. Framtidige investeringsbehov setter økte krav til selskapets driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) for å opprettholde gjeldsbetjeningsevnen.

Eierstyring

Nortura har samvirke som selskapsform. Årsmøtet vedtok å endre selskapsform fra BA (begrenset ansvar) til SA (samvirkeforetak) i henhold til Samvirkeloven med virkning fra 1.januar 2009.

Norturas eierstyring og selskapsledelse innebærer å ha vedtekter, instrukser, styrings- og rapporteringssystemer som sikrer at lovverk, standarder og egne etiske retningslinjer etterleves. Det er etablert klar rolle- og ansvarsdeling mellom ulike organer i konsernet.

Konsernstyret består av 14 styremedlemmer med ni eierrepresentanter fordelt på fire kvinner og fem menn. Ansatt-tillitsvalgte har fem styrerepresentanter fordelt på tre menn og to kvinner. Konsernstyret ivaretar dermed kravet om 40 prosent kvinnerepresentasjon. Styret har i perioden hatt 13 ordinære møter og seks telefonmøter.

Selskapsledelse og drift

Konsernsjefen har gjennomført flere endringer i ansvarsområdene i konsernledelsen og har nå tre operative forretningsenheter som følger verdikjeden fra råvare til merkevare, samt stabsfunksjoner. I november ble antall medlemmer i konsernledelsen redusert med to konserndirektører for å forenkle og forbedre arbeidsformen. Konsernledelsen består av syv menn. Innenfor alle forretnings- og stabsfunksjoner har det vært større organisatoriske endringsprosesser. Innenfor administrative funksjoner er antall årsverk i gjennomsnitt redusert med 30 prosent.

Ved inngangen til året hadde Nortura 18 datterselskaper hvorav 11 heleide. For å forenkle styringssystemet i konsernet og sikre at det oppnås mest mulig effektiv og rasjonell drift i alle ledd ble datterselskapene Nortura Hærland AS, Eldhus AS, Hærland Catering AS, Norsk Kjøtt Eiendom AS, Nortura Samvirkekylling AS og Terina AS innfusjonert i morselskapet med skatte- og regnskapsmessig virkning fra 1. januar 2009. Som en følge av fusjonen er døtrene oppløst.

Norturas fabrikkstruktur er i gjennomsnitt rundt 30 år og alle fabrikker trenger vedlikehold og teknologiske nyinvesteringer, samtidig som produksjonslinjene har overkapasitet i forhold til behovet. Hermetikkproduksjonen ved Terina Namsos ble avviklet våren 2009 og aktiviteten overført til Lillehammer. I oktober ble fabrikkene ved Sortland, Ålesund og Haugesund besluttet avviklet i løpet av 2010- 2011. I tillegg vil aktiviteten ved fabrikkene i Namsos, Fosen, Oppdal og Trondheim gradvis bli overført til fabrikken som er under oppføring i Malvik med planlagt oppstart i mai. I løpet av 2010 vil antall fabrikkenheter gå fra 37 til 30 samtidig som administrasjonen med 30 prosent færre medarbeidere skal tilpasse seg ny organisering og arbeidsoppgaver. Det vil være kritisk for organisasjonen å gjennomføre endringene på en god måte og få høstet det økonomiske potensialet som ligger i de strukturelle endringene.

Forbedringsprogammet LØFT

Forbedringsprogrammet LØFT (LØnnsom FramTid) har som mål å forbedre konsernets samlede lønnsomhet med 2,5 milliarder kroner årlig fra slutten av 2012 sammenlignet med basisåret 2008.

Gjennom 21 konkrete prosjekter har konsernet tiltak for å realisere 1,3 milliarder, og det arbeides videre med å gjennomføre ytterligere tiltak for å tette restgapet på 1,2 milliarder. Arbeidsmetodikken i LØFT skiller seg vesentlig ut i forhold til hvordan konsernet har arbeidet tidligere, med nye verktøy som benyttes både i form av prioritetsanalyser i forkant og oppfølgingsverktøy når den enkelte leder inngår en leveransekontrakt på økonomisk LØFT-gevinst. LØFT-tiltak er gjennomført i hele organisasjonen, og vi har en estimert EBITDA forbedring på 770 millioner kroner i forhold til å ikke iverksette tiltak i det omfang og med den kraften som ble gjort. I 2009 består resultatforbedringene i hovedsak av engangseffekter slik som salg av eiendom, rene kostnadskutt, medarbeidere som har avstått lønnsøkning og andelseiere som reduserte prisen på sine råvarer. To tredjedeler av den identifiserte resultatforbedringen av varig karakter vil komme fra prosjekter innen innkjøp, strukturendringer, reduksjon av administrative funksjoner samt optimalisering av varestrømmen.

Selv om LØFT-tiltakene for 2009 virket som forutsatt, erkjente styret tidlig at selskapet har behov for mer egenkapital. Egenkapitaløkningen er nødvendig for å kunne gjennomføre viktige investeringer og styrke Norturas posisjon både i slutt- og tilførselsmarkedet. Nortura skal ha en effektiv og lønnsom kjøtt- og eggindustri med dekning i hele landet. Gjennom året har ulike modeller for egenkapitaloppbygging innenfor rammen av Samvirkeloven vært vurdert og drøftet med ulike tillitsvalgtorganer fram til et endelig forslag blir lagt fram til behandling i årsmøtet 2010.

Råvaremarkedet

For storfe ble det store endringer i det totale råvaremarkedet. Salget av storfe gikk ned med syv prosent. Salgsnedgangen må ses i sammenheng med prisøkningen de siste to

Tilførsel tonn	2009	2008
Gris	85 502	86 452
Storfe/kalv	64 978	65 087
Småfe	16 629	17 588
Egg	39 469	37 903
Kylling	51 472	55 337
Kalkun	7 311	6 138

Skjæring tonn	2009	2008
Gris	62 766	67 228
Storfe/kalv	39 823	49 684
Småfe	9 550	11 596

Dyretransport 2009	Transporterte dyr	Transporttid	% døde
Gris	1 068 209	2 t 14 min	0,020 %
Storfe	227 271	2 t 47 min	0,002 %
Småfe	810 904	3 t 14 min	0,014 %
Kylling	43 992 702	2 t 15 min	0,177 %
Kalkun	951 113	2 t 00 min	0,190 %

årene og forbruksendringer pga. den økonomiske krisen. Målprisen/gjennomsnittlig engrospris økte med kr 4,49 i løpet av 2009.

I første halvår ble importen ved administrativ tollnedsettelse redusert fra 6.000 tonn i 2008 til 3.100 tonn i 2009. I annet halvår ble det prognosert overskudd på 800 tonn, men resultatet ble et overskudd på 2.150 tonn. Årsaken var redusert salg til flere aktører utover høsten. Tilførslene av storfe ble redusert med tre prosent. Likevel var det ved utgangen av året 2.150 tonn med storfe på reguleringslager.

Markedssituasjonen for sau og lam har endret seg fra et betydelig underskudd og stor import, til markedsbalanse. Salgsnedgangen på lam i 2009 må ses i sammenheng med meget stor import i 2008, og hvor en del av dette først ble solgt i 2009. Ved utgangen av 2009 var 780 tonn med lam på reguleringslager. Målprisen for lam økte med kr 2,75 i 2009.

For gris var 2009 markedet stabilt med en prosent vekst i salg og tilførsler. Den positive salgsutviklingen på gris i et vanskelig år må ses i sammenheng med at engrosprisøkningen var lav. I 2009 ble 1.500 tonn gris og purke eksportert. At overskuddet ikke ble større enn 700 tonn, skyldes også at 1.300 tonn av importkvoten ikke ble benyttet. Ved utgangen av året var det 620 tonn på reguleringslager. Målprisen for gris økte med kr 1,09 fra starten av 2009. I 1. halvår ble prisuttaket kr 0,87 under målpris og kr 0,26 under for 2. halvår.

Etter to år med betydelig vekst i eggsalget økte salget i 2009 bare med en prosent. Omstillingen i eggproduksjonen medførte en vekst i produksjonen på fem prosent, noe som ga et overskudd på 1.000 tonn. 500 tonn egg ble eksportert, og lageret økte til nærmere 700 tonn ved utgangen av året. På slutten av året var det behov for å starte med førtidsslakting. Målprisen økte med kr 1,86 i løpet av 2009. Avtalepartenes presisering i årets jordbruksoppgjør om at alle egg skulle inngå i målpris, resulterte i at kr 0,50 ble brukt opp av målprisoppfølgingen. I tillegg kom innføring av styringspris som ble satt til kr 0,11 under målpris i avtaleåret 09/10.

Etter betydelig overskudd og stort lager av kylling ved utgangen av 2008, ble lageret redusert til et normalt nivå i løpet av 2009 gjennom økt salg på syv prosent og reduksjon i produksjonen på fem prosent. Kalkunproduksjonen økte med 16 prosent, noe som er i største laget. Selv med en økning i salget med 14 prosent, var det er overskudd på 250 tonn ved inngangen til 2010.

I 2009 er det brukt 72 mill kr til markedsregulering av storfe, gris og lam. Hovedpostene er kostnader til eksport, lager og frysefradrag. 27 mill kr er brukt på å markedsregulere egg – fortrinnsvin gjennom eksport.

Ny markedsordning

Stortinget vedtok i juni å endre markedsordningen for storfekjøtt for å oppfylle Norges forpliktelser i WTO-avtalen. Endringen innebar en overgang fra et målprissystem til en volumbasert regulering av råvaremarkedet for storfekjøtt. Målprisen ble opphevet og Nortura fikk ansvaret for å sette prisen innenfor øvre prisgrense, samt å balansere storfemarkedet med hjelp av pris og noen volumdefinerte tiltak.

Merkeordninger

Nortura har vært en aktiv samarbeidspartner til KSL Matmerk i utarbeidelsen av et nytt nasjonalt opprinnelsesmerke. I en situasjon med økt importpress er det viktig å gjøre det enkelt for forbrukerne å velge norske råvarer. Merket Nyt Norge ble lansert i 2009. De aller fleste Gilde og Prior produktene tilfredsstiller kravene til å merke dem Nyt Norge. I 2009 ble Nyt Norge tatt i bruk på 35 produkter.

Norske myndigheter besluttet også å innføre et nytt felles sunnhetsmerke – Nøkkelhullet. Nortura vil bruke merket på alle produkter som tilfredsstiller kravene. I 2009 ble 39 produkter merket med Nøkkelhullet. Innføringen av begge merkeordningene skjer i takt med endringer av etiketter.

Sluttmarkedet

2009 har vært et år med stor vekst for handelens egne vare-merker (EVM), noe som har gått på bekostning av våre merkevarer spesielt innenfor fersk kylling, egg og posteier. Til tross for økt konkurranse har vi likevel klart å opprettholde vår markedsandel i store kategorier som pølser og pålegg. Totalt ble det i 2009 lansert 155 produkter.

I februar 2009 lanserte Nortura to nye merkevarer; Økologiske Norgården og Fryst, samt et måltidskonsept 100% Veimat utviklet for kiosk, bensin og servicehandelen. Økologiske Norgården fikk en vanskelig start på grunn av finanskrisen og større prisbevissthet hos forbrukerne, selv om Økologiske Norgården har blitt godt mottatt av kjedene og forbrukere i målgruppen. Fryst-serien hadde som mål å revitalisere frysedisken samt tilby frossen ferdigmat, men ble trukket tilbake fra markedet på grunn av svak omsetning. 100 % Veimat har gitt vår samarbeidspartner god vekst og vi forventer en stadig bedre salgsutvikling.

Prior har i 2010 gjennomgått en endring både av logo, design og kommunikasjonsstrategi: Prior - gjør livet lysere. Salgsutviklingen viser at designendringene har bidratt til å befeste vår sterke posisjon i markedet og en del av suksessen til Prior.

Dyrehelse og beredskap

Fravær av alvorlige dyresjukdommer i Norge er et fellesskapsgode. I 2009 fikk vi påvist dyresjukdommen Svineinfluensa og forvaltet myndighetenes restriksjoner for Blåtunge. Den økonomiske verdien av god dyrehelse blir ikke synlig før det opptrer nye/uventede situasjoner som kan påvirke driftsformen i husdyrnæringen. Styret er tilfreds med at konsernet samhandler godt både innad i næringen og med myndighetene når uventede situasjoner oppstår.

Våren 2009 gjennomførtes en internasjonal sammenligningsøvelse av Norturas rutiner for beredskap. Tilbakemeldingene viser at konsernets overordnede risikovurderinger og system for beredskapshåndtering er på nivå med de beste næringsmiddelaktørene i Europa.

Tilstedeværelse og H-verdi

Nortura har fortsatt nedgang i antall personskader med fravær de siste årene. Siden antall utførte timer er blitt færre, har den positive utviklingen i H-verdien (antall fraværsskader pr. million utførte timer) flatet ut. I 2009 ble H-verdien 31, mot 30 i 2008. Forbedrede risikoanalyser, en ny database for å registrere og følge opp personskader samt det nettbaserte sikkerhetskurset "Trygg på jobben" vil bidra til en fortsatt positiv utvikling.

Tilstedeværelsen har gått opp i 2009 med 0,3 prosentpoeng, noe som i hovedsak skyldes en reduksjon i langtidsfraværet. Konsernrevisjonene viser at det jobbes godt innen HMS på fabrikkene. Et nytt tiltak i 2009 har vært å ta oppfølging av sykefravær inn i revisjonene; noe vi mener har bidratt positivt. Målet er å ha en tilstedeværelse på 93 prosent.

Likestilling og mangfold

Mangfold i Nortura er variasjon i utdannelse, kultur, nasjonalitet, kjønn og alder. Mangfold representerer en kollektiv kompetanse som bringer konsernet framover ved at praksis møter teori, lang erfaring møter ny kunnskap, gammel møter ung, norsk kultur møter fremmed kultur, i gjennomføringen av konsernets oppgaver på vegne av andelseierne. Nortura er en multikulturell arbeidsplass med medarbeidere fra 70 ulike nasjoner og ca 20 prosent er fremmedkulturelle.

En rekke tiltak er iverksatt for å tilpasse

Nøkkeltall	2005	2006	2007	2008	2009
Antall utførte årsverk	5 285	6 552	6 464	6 507	6 100
Tilstedeværelse - %	91,0	90,1	90,3	90,1	91,6 *)
H-verdi	40	36	34	30	31
Antall personskader med fravær	367	366	351	333	321

*) I 2009 er beregning av sykefravær mer i hht Rikstrygdeverkets retningslinjer. Det gir et totalt sykefravær på 8,4 prosent (mot 9,6 prosent etter den gamle beregningsformen).

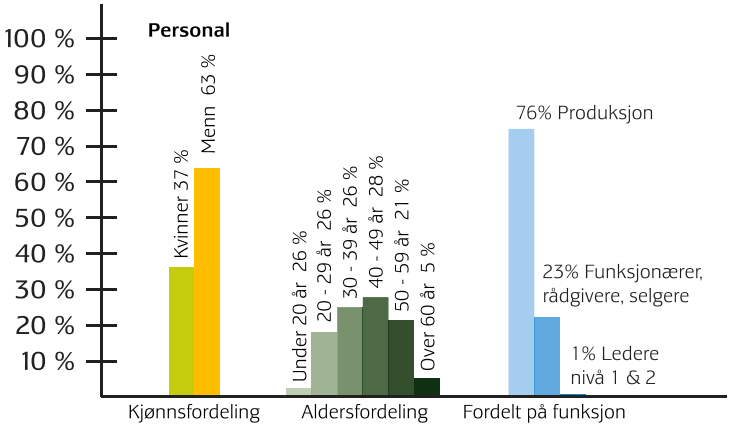

arbeidsplassen til medarbeidere med ulik bakgrunn: språkopplæring, lokale kulturkvelder med ulike mattradisjoner i sentrum. Vi legger til rette for medarbeidere med ulike religiøse tradisjoner, og muslimer får permisjon i den muslimske høytiden Id. Det er også tilrettelagt for muslimske kvinner som ønsker å bruke hijab som arbeidsbekledning.

Trivselen i konsernet er høy. Medarbeiderundersøkelsen som ble gjennomført for tredje gang i 2009 viser at den totale tilfredshet er på 78 poeng – en økning på 2 poeng siden 2007. Tilfredsheten med arbeidsmiljøet har også økt og ligger på samme nivå. Svarprosenten var på 79 prosent.

Det er ikke rapportert om mobbetilfeller. Et godt apparat av tillitsvalgte og verneombud er et viktig bidrag i arbeidet med å få til et godt arbeidsmiljø.

Konsernet har en fordeling mellom kvinner og menn på 37/63 prosent. For ledende stillinger er fordelingen 21 prosent kvinner og 79 prosent menn.

Ytre miljø

Nortura skal stå for en utvikling der det er god balanse mellom økonomiske resultater og samfunns- og miljøansvar. Konsernet har som mål å halvere sine CO2 utslipp innen 2020 med et delmål om 25 prosent innen 2011. Siden referanseåret 2006 er energieffektiviteten bedret med 8,9 prosent. For å nå målet, arbeider vi innenfor ulike felt: bruk av bioenergi, annen energisparende teknologi samt endring i emballasje. Nortura samarbeider med andre aktører i næringen, myndighetene og forskningsmiljøene på dette feltet for å finne gode løsninger. Alle slaktefabrikker må ha utslippstillatelse fra Fylkesmannen, som regulerer belastningen på det kommunale avløpsnettet. Konsernet har en effektiv kontroll over kjemikaliebruken. Utfyllende informasjon finnes på side 38.

Redegjørelse for regnskapet

I årsregnskapet er forutsetningen om fortsatt drift lagt til grunn fordi det etter styrets oppfatning ikke foreligger forhold som tilsier noe annet. Nortura har ved utgangen av året tilstrekkelig tilgang til kreditter. Kortsiktig refinansieringsbehov (2010) er sikret gjennom langsiktige trekkrettigheter i bank. Alle covenants i låneavtalene er innfridd pr. 31.12.2009.

Konsernet har driftsinntekter på 17.364 mill kr i 2009, en vekst på 3,6% fra 2008. Konsernets viktigste salgskanal er til detaljist som har en kvantumsnedgang på 3,7 %. Langt på vei er dette kompensert gjennom salg til industrimarkedet med lavere bearbeidingsgrad, slik at veksten i driftsinntekter i hovedsak skyldes prisvekst.

Driftsresultatet (EBIT) i konsernet ble 293 mill kr som er en økning på 119 mill kr fra 2008 på tross at bruttomarginen ble redusert med 2,6 % fra 39,4 % til 36,8 %. Eksl. andre driftsinntekter er reduksjonen 3,2 % enheter/349 mill. kr. Året ble preget av marginpress på grunn av økt prisfokus hos forbruker og vekst i forbruket av lavprisprodukter. Konsekvensen er at råvareprisene har økt mer enn det som er tatt ut som prisøkning i markedet. Driftsinntektene økte med 600 mill kr (3,6 %) mens varekostnadene økte med 820 mill kr (8,1%). Økningen i varekostnader kunne vært 70 mill kr høyere om ikke eierne aksepterte lavere prisøkning enn jordbruksavtalen ga grunnlag for. Ved å avstå fra lokale lønnsoppgjør i 2009 har medarbeiderne bidratt på tilsvarende vis med 84 mill kr.

Utviklingen er kompensert ved at andre driftskostnadene er redusert med 339 mill kr samtidig som det er realisert salgsgevinster på fast eiendom med 183 mill kr. De solgte eiendommene er på Løren i Oslo og Tunga i Trondheim. Årets regnskap er belastet med 210 mill kr i engangskostnader til omstilling, mot 126 mill kr året før. Kostnadsreduksjonene knyttet til ordinær drift er derfor på 423 mill kr mot 2008. Pr. 31.12.2009 er det en avsetning på 120 mill kr i balansen til å dekke framtidig omstillingskostnader som følger av beslutninger tatt i 2008/2009.
Omstillingskostnadene på 210 mill kr er i hovedsak knyttet til å gjennomføre forbedringsprogrammet LØFT med bl.a. reduksjon i 300 administrative stillinger og å avvikle virksomheten på fabrikkene i Trondheim, Namsos, Fosen, Oppdal, Ålesund, Haugesund og Sortland. Forventede framtidige omstillingskostnader utgiftsføres når beslutningen som utløser omstillingen fattes.

EBITDA ble 792 mill kr i 2009, en økning med 157 mill kr fra året før.

Netto finansposter ble – 134 mill kr, som er en nedgang på 25 millioner kroner fra 2008. Det lave rentenivået har gitt lavere finanskostnader, på tross av at gjelden er økt med 128 mill kr. Økningen i gjeld skyldes et høyt investeringsnivå drevet av den nye fabrikken i Trøndelag.

Resultat før skatt for konsernet er på 159 mill kr, en økning med 145 mill kr fra året 2008. Styret finner ikke at det er økonomisk grunnlag for å foreta noen form for etterbetaling for leveransene i 2009. Resultatet i morselskapet Nortura SA foreslås disponert til å styrke egenkapitalen i selskapet, blant annet gjennom innskudd på individuelle medlemskapitalkonti slik Samvirkeloven åpner for.

Egenkapitalandelen i konsernet er på 33,5 % pr. 31.12.2009 og egenkapitalandelen i morselskapet Nortura SA er på 34,1 %.

Markedsrisiko

Konsernet er utsatt for normal risiko som følger av konkurransesituasjonen i markedene det opererer. Over lang tid har markedet vært preget av lav, men stabil vekst i kjøttforbruk. I 2009 utløste finanskrisen uventet store endringer i forbrukeratferd samtidig som priskonkurransen i billigsegmentet tiltok. Dette stabiliserte seg på slutten av året, men ligger likevel som en latent risiko framover.

Finansiell risiko

Konsernets virksomhet er utsatt for rente-, likviditets-, kreditt- og i noen grad valutarisiko. Formålet med finansiell risikostyring er å redusere risiko for uønskede negative effekter for konsernets kontantstrøm og egenkapital ved kortsiktige svingninger i de respektive finansielle markeder, samt å overvåke motpartsrisiko og holde den på akseptable nivåer.

Renterisiko

Rentebærende gjeld er i hovedsak knyttet til flytende rente (NIBOR) og er eksponert for endringer i kortsiktig rentenivå. Rentesikringspolicyen er å sikre ca 1/3 av rentebærende gjeld mot rentesvingninger. Ved årsskiftet var 900 mill kr knyttet til det langsiktige rentenivået gjennom rentebytteavtaler "swaps" og "swaptions", med løpetid fra to til ti år. Innfrielse av rentesikringsavtaler pr 31.12.09 ville gitt et tap på 31,5 mill kr.

Morselskapet og datterselskaper har aktivert leieavtaler som driftsmiddel og langsiktig forpliktelse, ihht regnskapsstandard for finansiell leasing. Betalingene regnskapsføres som rentekostnad og avdrag på forpliktelsen over løpetiden for den enkelte avtale. Forpliktelsene knyttet til aktivert leie er delvis eksponert for rentesvingninger og generell prisutvikling (KPI).

Likviditetsrisiko

Nortura legger vekt på å diversifisere refinansieringsrisikoen ved å bruke ulike finansieringskilder, ha låneavtaler med banker som har god kredittverdighet, ha tilstrekkelig lang løpetid for låneporteføljen, samt forfallsprofil for låneporteføljen som er tilpasset de likviditetsbehov konsernet antas å ha i kommende år. De viktigste finansieringskildene er det norske obligasjonsmarkedet, sertifikatmarkedet, lånerammer hos bankforbindelser, samt innskudd fra medlemmer og ansatte.

Nortura har tatt opp tre obligasjonslån, alle med en ramme på 500 mill kr, hvor totalt 1 300 mill kr er trukket

opp pr 31.12.09. Lånene er notert på ABM (Alternative Bond Market). I denne markedsplassen er det ikke plikt å avlegge regnskap etter IFRS-standard. Nortura har kjøpt tilbake 88,5 mill kr av obligasjonslånet GILDE01 som forfaller i mai 2010. Tilbakekjøp er nettoført mot gjelden. Andre innlån i morselskapet er delvis finansiert ved sertifikatlån og annen kortsiktige innlån. For å eliminere refinansieringsrisikoen ved kortsiktige innlån, er det etablert langsiktige trekkrammer på 1.000 mill kr. I tillegg er det fremforhandlet et kommitert tilbud om ny trekkramme på 200 mill kr, samt et nedbetalingslån på 100 mill kr som først ble utbetalt i januar 2009. Ved årsskiftet var det ikke trukket på disse rammene. I tillegg er det etablert kortsiktige trekkrettigheter på 200 mill kr som også var utrukket pr 31.12.09.

Det er etablert flervaluta konsernkontosystemer for Nortura SA og Norilia BA med trekkrettigheter på 400 mill kr i DnB NOR Bank ASA, for Nortura SA og Noridane Foods AS (N) og Noridane Foods A/S (DK) med trekkrettighet på 20 mill kr i Fokus Bank, filial av Danske Bank. Det nye morselskapet Nortura SA er i henhold til avtalene ansvarlig for datterselskapenes samlede trekkdisponering under disse rammene.

De enkelte datterselskaper i konsernet er finansiert dels ved eksterne lån og dels lån fra morselskapet. Finansiering via morselskapet er delvis klassifisert som langsiktig gjeld i datterselskap og langsiktig lån til foretak i samme konsern i morselskapet.

Valutarisiko

Konsernet er eksponert mot valutasvingninger knyttet til internasjonal handel, virksomhet i Danmark og England samt innkjøp med oppgjør i utenlandsk valuta. Terminkontrakter benyttes til å redusere denne risikoen. Ved årsskiftet hadde Nortura foretatt terminsikring av 4,5 mill EUR og 5 mill DKK med innfrielse i 2010. Å løse inn terminkontraktene 31.12.09 ville gitt konsernet hatt et tap på ca 0,3 mill kr.

Kredittrisiko

Nortura-konsernets viktigste kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kundesegmenter. Betalingsevnen vurderes å være god noe som er synliggjort gjennom svært begrensende tap gjennom flere år. Nortura har garantiforpliktelser i forbindelse med driftskredittordningen i landbruket hvor andel av innvilget kreditt ved utgangen av 2009 var 419 mill kr. I tillegg har Nortura BA stilt selvskyldnerkausjon, stor 10 mill DKK, overfor Nordea Bank Danmark A/S for valutahandelsramme for det danskregistrerte datterselskapet Noridane Food A/S.

Disponering av årsresultatet

Styret i Nortura SA foreslår følgende disponering av årets resultat:

Årsresultat i Nortura SA	**100 952 585**
Overføres til fond for vurderingsforskjeller	11 978 056
Overføres til individuelle medlemkapitalkonti	70 000 000
Overføres til fri egenkapital	18 953 585

De ansattes representanter i styret er uenige i forslaget om overføring til individuelle medlemskapitalkonti.

Styrets vurdering og utvikling framover

Norturas egg- og kjøttindustri skal drifte virksomheten på en god, effektiv og lønnsom måte. Styrets vurdering er at årsresultatet 2009 ikke gir et tilfredsstillende handlingsrom til å gjennomføre vedtatte strategier. Styret viderefører derfor omstillingsprogrammet LØFT med uforminsket styrke, samtidig som eierne inviteres til å øke andelskapitalen i selskapet med 250 mill.kr innen utgangen av 2010.

Med utgangspunkt i Samvirkeloven, har styret gjennom store deler av året arbeidet med ulike modeller for hvordan konsernet kan øke egenkapitalen. Økt egenkapital er nødvendig for å gjennomføre viktige og tiltrengte investeringer for å utvikle selskapet videre, og styrke Norturas posisjon både i slutt- og tilførselsmarkedet. I en organisatorisk prosess våren 2010 vil eierne bli fremlagt styrets forslag om å øke andelsinnskuddet til kr 12 000, det opprettes medlemskapitalkonto der det er mulig å avsette/disponere hele eller deler av driftsresultatet til ny egenkapital fordelt etter samhandling samt en frivillig konto, tilleggskapital. I motsetning til tidligere vil dette være individualisert egenkapital slik at den enkelte eier kan ta pengene ut etter et regelverk når en slutter å samhandle med laget. Alle kontiene vil gi en årlig renteavkastning under forutsetning av at konsernet går med overskudd.

Nortura skal være et samvirkeselskap der bonden er en aktiv, økonomisk eier. Egenkapital til selskapet skal gi den enkelte eier en konkurransemessig avkastning. Nortura er et verktøy som gir norske bønder makt i verdikjeden- en verdikjede som i enden består av fire store dagligvarekjeder. Nortura utfordres sterkt. Det er avgjørende at eierne er i stand til å samle seg om Nortura for å ivareta sine langsiktige, økonomiske interesser. Likheten til mellomkrigstiden og oppstarten av det nasjonale egg- og kjøttsamvirke er slående: også da stod kampen om bondens andel i verdiskapingen og høyere råvarepriser.

Nortura vil ha et landbruk over hele landet. Ved å utøve markedsreguleringen for egg og kjøtt er Nortura en av hovedpilarene for å gjennomføre den norske landbrukspolitikken og dens målsettinger. For å utføre denne oppgaven er det avgjørende å ha rammebetingelser hvor vi kan utføre våre oppgaver samtidig som vi skal være konkurransedyktige i alle ledd i verdikjeden.

Arbeidet med ny innfraktordning er i denne sammenheng svært viktig for Nortura. I løpet av 2009 har styret gått gjennom oppgaver eller kostnader som Nortura har tatt på seg, men som helt eller delvis er bestilt av andre. Grensegangen er viktig for å klargjøre hvilke oppgaver Nortura kan ta på seg.

Styret har i 2009 arbeidet målrettet for å en best mulig overgang til 2012 og nye driftssystem i eggnæringen. De neste to årene vil likevel bli svært krevende med prognosert overproduksjon og en presset produsentøkonomi. Målet med arbeidet er å få til en så god balanse som mulig i overgangsfasen og at eggmarkedet er i balanse vi fra 2012 med ca 470 eggprodusenter med en snittproduksjon på 110 tonn egg. I næringen innebærer nye hønsehus og driftssystemer en totalinvestering på 1,5 mrd kr.

Vi forventer fortsatt sterk konkurranse i sluttmarkedet, ikke minst fra handelens egne merker. Norturas egne merkevarer skal stå fjellstøtt, og er vår hovedstrategi i sluttmarkedet. For å sikre avsetning for våre råvarer og utnytte industrikapasiteten, kan vi produsere handelens egne merkevarer. Styret er forberedt til å vurdere den totale avsetningsstrategien for selskapet.

Oslo, 17. februar 2010

Sveinung Svebestad
Styreleder

Einar Høstbjør
Nestleder

Hans Kristian Heum

Kai R. Kristoffersen

Irene Åstveit

Bjørg Karin Lekva

Teig Madsen

Bente Roer

Kari Redse Håskjold

Lars Petter Bartnes

Kjersti Hoff

Birte Usland

Robert Rødsdalen

Ken Ove Sletthaug

Geir Olav Opheim
Konsernsjef

KONSERNSTYRET

Sveinung Svebestad (49)

Styreleder, fra Sandnes. Tillitsvalgt i Gilde siden 1988 og i konsernstyret siden 2000. Driver med svin, melke- og storfekjøttproduksjon.

Einar Høstbjør (54)

Nestleder, fra Sarpsborg. Tillitsvalgt i Prior fra 1996. Styreleder i Østfold Eggsentral fra 1999 til konserndannelsen i 2000. Medlem av Priors konsernstyre fra 2000, nestleder fra 2001. Driver med produksjon av korn, oljevekster, skog, ved og slaktekylling.

Teig Madsen (48)

Fra Harstad. Styremedlem i Nord-Norges Salgslag fra 2002 til 2006, men har hatt tillitsverv i samme organisasjon siden midten av 90-tallet. Madsen var 1. vararepresentant til styret i Nortura fra 2006 og fikk fast plass i 2008. Driver med sau og egg.

Lars Petter Bartnes (41)

Agronom og agrotekniker i husdyrfag fra Steinkjer. Tillitsvalgt i Prior siden 2001. Konsernstyremedlem siden 2004. Driver med produksjon av melk, storfekjøtt og korn.

Bente Roer (49)

Fra Rygge i Østfold. I tillegg til en rekke lokale verv innenfor landbruket, har hun vært styremedlem i Prior Hærland samt årsmøteutsending og 1. vara til styret i Prior Norge. Fra 2008 har hun vært leder for regionutvalg Øst og 1. vara til styret i Nortura. Driver med kylling, korn, grønnsaker og potetproduksjon.

Kjersti Hoff (47)

Fra Løten. Har tidligere blant annet vært kontaktutvalgsleder og varaordfører i Nortura men har også to perioder som varaordfører i Løten kommune. Hoff har også vært daglig leder ved Kvinneuniversitetet i Løten. Driver økologisk melke- og kjøttproduksjon og arbeider på regnskapskontor.

Kari Redse Håskjold (50)

Fra Volda. Hun har i tillegg til flere verv i kjøttsamvirket sittet i sentralstyret til Norges Bondelag i 7 år - hvorav de tre siste som 2. nestleder. Redse Håskjold har også vært styremedlem i den Internasjonale bondeorganisasjonen IFAP. Driver kjøtt- og melkeproduksjon.

Birte Usland (37)

Fra Marnardal. Tillitsvalgt i Gilde siden 1998. Konsernstyret siden 2006. Har blant annet vært fylkesleder i Norges Bondelag. Driver med melk og storfe.

Hans Kristian Heum (62)

Fra Våle i Vestfold. Tillitsvalgt i Gilde VBT og Felleslakteriet siden 1996 som medlem og nestleder Har også vært kontaktutvalgsleder og medlem av konsernrådet. Ledet i 2007 organisasjonsutvalget som foreslo ny eierorganisering i Nortura. Driver med svine- og kornproduksjon.

Kay R. Kristoffersen (35)

Ekspedisjonsarbeider fra Sandefjord Ansatt ved Nortura Tønsberg. Tillitsverv i Gilde siden 1997 og i konsernstyret siden 2005. Konserntillitsvalgt for NNN.

Robert Rødsdalen (49)

Fra Rena, ansatt i Nortura Elverum. Konserntillitsvalgt i Prior Norge BA 2005. Tillitsverv i Prior Norge BA siden 2003. Styremedlem og hovedtillitsvalgt Nortura Fjørfe.

Irene Åstveit (44)

Er fra Bergen og ansatt i Nortura Marked. Har hatt sammen-hengende tillitsverv i Gilde/Nortura siden 1986. Lokal tillitsvalgt i Vestlandske Salgslag frem til fusjonen med Agro, tillitsvalgt i Region Vest for Handel og Kontor, senere tillitsvalgt i Gilde Norge. Konserntillitsvalgt fra 2009, og representerer Handel og Kontor innen LO.

Ken Ove Sletthaug (48)

Kjøttskjærer fra Sandnes. Ansatt ved Nortura Forus. Tillitsverv i Gilde siden 1992 og i konsernstyret siden 2000. Styremedlem i NNNs landsstyre og forhandlingsutvalget for kjøtt Hovedtillitsvalgt for fabrikkområde vest.

Bjørg Karin Lekva (46)

Fra Bergen og jobber nå som fabrikkcontroller ved Nortura Rudshøgda og har 20 års ansiennitet i konsernet fra salg, produksjon og administrasjon. Lekva er hovedtillitsvalgt i YS.

KONSERNREGNSKAP

RESULTATREGNSKAP

Tall i 1000 kr	Note	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Driftsinntekter					
Salgsinntekt	4	15 286 721	14 815 946	14 589 938	14 037 560
Annen driftsinntekt		2 077 562	1 948 853	2 089 152	1 928 358
Sum driftsinntekter		**17 364 283**	**16 764 798**	**16 679 090**	**15 965 918**
Driftskostnader					
Varekostnad		10 976 495	10 156 703	10 800 715	10 630 198
Personalkostnader	6	3 434 060	3 615 774	3 168 021	3 006 556
Avskrivninger/nedskrivninger på varige driftsmidler	9	487 965	449 174	394 778	306 342
Avskrivninger/nedskrivninger av immaterielle eiendeler	10	11 318	11 326	0	0
Annen driftskostnad	3	2 161 275	2 357 692	2 103 515	2 106 413
Sum driftskostnader		**17 071 114**	**16 590 668**	**16 467 028**	**16 049 508**
Driftsresultat		**293 170**	**174 130**	**212 062**	**-83 590**
Finansinntekter og finanskostnader					
Resultat fra investering i datterselskap		0	0	29 013	194 457
Resultat fra investering i tilknyttede selskap	13	4 355	26 993	6 919	26 667
Annen finansinntekt	3	116 099	104 980	126 436	115 972
Annen finanskostnad	3	254 516	291 515	232 611	234 018
Netto finansposter		**-134 061**	**-159 542**	**-70 244**	**103 078**
Ordinært resultat før etterbetaling og skattekostnad		**159 109**	**14 588**	**141 818**	**19 488**
Etterbetaling		0	0	0	0
Ordinært resultat før skattekostnad		**159 109**	**14 588**	**141 818**	**19 488**
Skattekostnad	18	52 287	28 556	40 866	23 876
ÅRSRESULTAT		**106 822**	**-13 968**	**100 953**	**-4 388**
Minoritetens andel av årsresultatet		11 392	13 106	0	0
Styret foreslår følgende disponering av årets resultat:					
Overføres til fond for vurderingsforskjeller				11 978	26 667
Overføres til individuell egenkapital				70 000	
Overføres til/fra fri egenkapital				18 975	-31 055
Sum disponert				100 953	-4 388

KONSERNREGNSKAP

BALANSE EIENDELER

Tall i 1000 kr	Note	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
ANLEGGSMIDLER					
Immaterielle eiendeler					
Utsatt skattefordel	18	234 283	258 695	205 231	196 645
Varemerker og andre rettigheter	10	0	198	0	0
Goodwill	10	25 104	34 319	0	0
Sum immaterielle eiendeler		**259 387**	**293 212**	**205 231**	**196 645**
Varige driftsmidler					
Tomter	9	62 665	49 016	38 344	28 487
Bygninger og annen fast eiendom	9	2 075 683	1 776 058	1 328 680	973 528
Maskiner og anlegg	9	817 354	871 341	635 856	504 097
Driftsløsøre, inventar o.l.	9	199 622	228 342	168 004	181 903
Sum varige driftsmidler		**3 155 324**	**2 924 757**	**2 170 884**	**1 688 014**
Finansielle anleggsmidler					
Investeringer i datterselskap	12	0	0	228 246	494 097
Lån til foretak i samme konsern	16	0	0	550 824	398 490
Investeringer i tilknyttede selskap	13	147 590	153 237	141 331	144 682
Lån til tilknyttet selskap	16	48 713	52 045	48 713	52 045
Investeringer i aksjer og andeler	14	44 468	32 355	37 377	25 559
Pensjonsmidler	8	319 788	345 434	316 789	331 780
Andre langsiktige fordringer	16	71 823	73 488	69 964	71 100
Sum finansielle anleggsmidler		**632 383**	**656 559**	**1 393 245**	**1 517 753**
Sum anleggsmidler		**4 047 093**	**3 874 529**	**3 769 359**	**3 402 412**
OMLØPSMIDLER					
Varebeholdning					
Varebeholdning	5	1 916 970	1 943 672	1 816 494	1 603 183
Sum varebeholdning		**1 916 970**	**1 943 672**	**1 816 494**	**1 603 183**
Kortsiktige fordringer					
Kundefordringer	16	1 105 505	1 182 183	1 054 880	1 083 582
Andre kortsiktige fordringer	16	187 006	217 019	208 877	580 283
Sum kortsiktige fordringer		**1 292 512**	**1 399 202**	**1 263 757**	**1 663 864**
Investeringer					
Markedsbaserte aksjer	15	17 527	11 954	17 527	11 954
Markedsbaserte obligasjoner		0	1 189	0	1 189
Sum investeringer		**17 527**	**13 143**	**17 527**	**13 143**
Kontanter og bankinnskudd					
Kontanter og bankinnskudd		216 967	28 312	181 792	3 163
Sum kontanter og bankinnskudd		**216 967**	**28 312**	**181 792**	**3 163**
Sum omløpsmidler		**3 443 976**	**3 384 330**	**3 279 570**	**3 283 354**
SUM EIENDELER		**7 491 070**	**7 258 859**	**7 048 929**	**6 685 767**

KONSERNREGNSKAP

BALANSE GJELD OG EGENKAPITAL

Tall i 1000 kr	Note	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
EGENKAPITAL					
Innskutt egenkapital					
Andelskapital	19	63 652	63 111	63 652	63 111
Sum innskutt egenkapital		**63 652**	**63 111**	**63 652**	**63 111**
Opptjent egenkapital					
Fri egenkapital	19	0	0	2 249 951	2 046 482
Konsernets fond	19	2 380 971	2 285 301	0	0
Fond for vurderingsforskjeller	19	0	0	88 440	56 393
Minoritetsinteresser	19	64 145	56 450	0	0
Sum opptjent egenkapital		**2 445 116**	**2 341 751**	**2 338 391**	**2 102 875**
Sum egenkapital		**2 508 768**	**2 404 862**	**2 402 043**	**2 165 986**
LANGSIKTIG GJELD					
Avsetning for forpliktelser					
Pensjonsforpliktelser	8	359 492	354 323	337 288	309 394
Avsetning for forpliktelser	17	282 630	316 753	250 068	98 135
Utsatt skatt	18	4 068	15 018	0	0
Sum avsetning for forpliktelser		**646 189**	**686 094**	**587 355**	**407 529**
Annen langsiktig gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	17, 20	1 007 400	1 229 869	837 500	1 025 000
Obligasjonslån	20	1 000 000	716 000	1 000 000	716 000
Ansvarlig lån	16	2 702	2 739	2 702	2 739
Annen langsiktig gjeld	16	35 352	35 945	31 774	32 160
Sum annen langsiktig gjeld		**2 045 453**	**1 984 552**	**1 871 976**	**1 775 899**
Sum langsiktig gjeld		**2 691 642**	**2 670 646**	**2 459 331**	**2 183 428**
Kortsiktig gjeld					
Gjeld til kredittinstitusjoner	16	5 871	139 102	0	421 101
Leverandørgjeld	16	786 010	829 473	765 149	788 645
Betalbar skatt	18	43 271	27 695	25 460	12 000
Skyldig offentlige avgifter	17	254 395	261 504	229 118	221 604
Annen kortsiktig gjeld	22, 16	1 201 111	925 576	1 167 828	893 003
Sum kortsiktig gjeld		**2 290 659**	**2 183 350**	**2 187 555**	**2 336 353**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		**7 491 070**	**7 258 859**	**7 048 929**	**6 685 767**

Oslo, 17. februar 2010

De ansattes representanter signerer med forbehold på forslaget til disponering, se styrets beretning.

Sveinung Svebestad
Styreleder

Teig Madsen

Bente Roer

Kari Redse Håskjold

Hans Kristian Heum

Robert Rødsdalen

Ken Ove Sletthaug

Einar Høstbjør
Nestleder

Lars Petter Bartnes

Kjersti Hoff

Birte Usland

Kåi R. Kristoffersen

Irene Åstveit

Bjørg Karin Lekva

Geir Olav Opheim
Konsernsjef

KONSERNREGNSKAP

KONTANTSTRØM

	Tall i 1000 kr	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
	Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
	Resultat før skattekostnad	159 109	14 588	141 818	19 488
-	Periodens betalte skatter	-21 405	-22 170	-7 175	-8 793
-/+	Gevinst og tap på anleggsmidler	-193 580	-123 727	-194 949	-68 062
+	Ordinære avskrivninger	466 342	441 300	370 769	287 141
+	Nedskrivning anleggsmidler	32 700	19 200	24 009	19 200
+/-	Endring i varelager	26 702	-477 067	20 586	-443 094
+/-	Endring i kundefordringer	76 677	-183 696	36 688	-189 794
+/-	Endring i leverandørgjeld	-43 463	34 275	-35 703	21 304
+/-	Resultat ved bruk av egenkapitalmetoden	-4 355	-26 993	-6 919	-26 667
+/-	Poster klassifisert som investerings/finansierings aktiviteter	-8 781	28 045	-317 287	-57 739
+/-	Endring i andre tidsavgrensningsposter	330 338	155 662	279 516	14 560
=	**Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter**	**820 284**	**-140 584**	**311 353**	**-432 456**
	Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
+	Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	271 826	170 757	267 889	100 975
-	Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-793 158	-723 495	-356 602	-400 048
+	Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak				0
-	Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak				0
+	Innbetalinger ved salg av andre investeringer		35 131		35 131
-	Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	-4 384	-4 430	-4 384	
+/-	Ending vedr. utlån til beslektet virksomhet				0
=	**Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter**	**-525 716**	**-522 038**	**-93 097**	**-263 942**
	Kontantstømmer fra finansieringsaktiviteter				
+	Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	249 246	573 910	257 012	554 264
+	Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld		0		0
-	Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-222 469	-37 726	-187 500	-12 726
-	Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld				0
+/-	Netto endring i kassekreditt	-133 231	76 225	-143 229	135 124
+/-	Inn / utbetalinger av egenkapital	541	1 192	541	1 192
+/-	Inn / utbetalinger av konsernbidrag				0
=	**Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter**	**-105 913**	**613 601**	**-73 176**	**677 854**
=	Netto endring i kontanter og bankinnskudd	188 655	-49 021	145 080	-18 545
+	Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	28 312	77 332	3 163	21 708
+	Likvider ved fusjon			33 549	
=	**Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt**	**216 967**	**28 312**	**181 792**	**3 163**

NOTER

NOTE 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger og er avlagt i samsvar med regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge gjeldende pr. 31.desember 2009. Årsregnskapet er basert på de grunnleggende prinsipper om historisk kost, sammenlignbarhet, fortsatt drift, kongruens og forsiktighet. Transaksjoner regnskapsføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter resultatføres når de er opptjent og kostnader sammenstilles med opptjente inntekter. Regnskapsprinsippene utdypes nedenfor. Eiendeler og gjeld som knytter seg til varekretsløpet og poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, er klassifisert som omløpsmidler/kortsiktig gjeld. Vurdering av omløpsmidler/kortsiktig gjeld skjer til laveste/høyeste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Virkelig verdi er definert som antatt fremtidig salgspris redusert med forventede salgskostnader. Andre eiendeler er klassifisert som anleggsmidler. Vurdering av anleggsmidler skjer til anskaffelseskost. Anleggsmidler som forringes, avskrives. Dersom det finner sted en verdiendring som ikke er forbigående, foretas en nedskrivning av anleggsmidlet. Tilsvarende prinsipper legges normalt til grunn for gjeldsposter.

REGNSKAPSPRINSIPPER FOR VESENTLIGE REGNSKAPSPOSTER

Inntektsføringstidspunkt
Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt/sammenstilling
Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

KLASSIFISERINGS- OG VURDERINGSPRINSIPPER

Immaterielle eiendeler
Ved kjøp av virksomhet henføres merverdi til de aktuelle eiendeler. Det som ikke henføres til konkrete eiendeler oppføres som goodwill. Avskrivninger beregnes lineært over økonomiske levetid. Kostnader forbundet med forskning og utvikling kostnadsføres løpende.

Varige driftsmidler
Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte av- og nedskrivninger. Dersom den virkelige verdien av et driftsmiddel er lavere enn bokført verdi, og dette skyldes årsaker som ikke antas å være forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Kostnader forbundet med normalt vedlikehold og reparasjoner blir løpende kostnadsført. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmidlenes levetid vesentlig, aktiveres. Et driftsmiddel anses som varig dersom det har en økonomisk levetid på over 3 år, samt en kostpris på over kroner 15.000.

Avskrivninger
Ordinære avskrivninger er beregnet lineært over driftsmidlenes økonomiske levetid med utgangspunkt i historisk kostpris.

Behandling av datterselskap og tilknyttede selskap
Med datterselskap menes selskap der selskapet normalt har en eierandel på over 50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor selskapet har bestemmende innflytelse. Datterselskap vurderes etter kostmetoden.
Med tilknyttede selskap menes selskap der konsernet har en eierandel på 20-50%, hvor investeringen er av langvarig og strategisk karakter og hvor konsernet kan utøve en betydelig innflytelse. Tilknyttede selskap innarbeides etter egenkapitalmetoden. Selskapets andel av resultatet i et tilknyttet selskap er basert på resultat etter skatt i selskapet med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelene var høyere enn den ervervede andel av bokført egenkapital. I resultatregnskapet er andel av resultatet i selskapet vist på linjen Resultat fra investering i tilknyttet selskap. I balansen vises eierandeler i selskapet som finansielt anleggsmiddel.

Finansplasseringer
Markedsbaserte aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter klassifisert som omløpsmidler vurderes til virkelig verdi i tråd med Regnskapslovens § 5-8. Investeringer i aksjer og andeler , klassifisert som anleggsmidler, vurderes samlet til det laveste av gjennomsnittlig anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varelager og varekostnad
Beholdninger av varer vurderes til det laveste av kostpris etter "først inn - først ut"-prinsippet og antatt salgspris. Kostpris for tilvirkede varer er direkte materialer, direkte lønn samt andel av indirekte tilvirkningskostnader, mens kostpris for innkjøpte varer er anskaffelseskost. Årets varekostnad består av kostpris solgte varer med tillegg av eventuell nedskrivning i samsvar med god regnskapsskikk pr. årsslutt.

Fordringer
Fordringer er oppført til pålydende med fradrag for forventede tap.

Valuta
Transaksjoner i utenlands valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Pengeposter i utenlands valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Pensjonsforpliktelser og pensjonskostnad
Konsernet har pensjonsordninger som gir de ansatte rett til avtalte fremtidige pensjonsytelser, kalt ytelsesplaner. Pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang, osv. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse består av brutto pensjonsforpliktelse fratrukket virkelig verdi av pensjonsmidler. Netto pensjonsforpliktelser på underfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri gjeld, mens netto pensjonsmidler på overfinansierte ordninger er balanseført som langsiktig rentefri fordring dersom det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik i beregningsforutsetningene (estimatendringer) fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid hvis avvikende ved årets begynnelse overstiger 10% av det største av brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler. Netto pensjonskostnad, som er brutto pensjonskostnad fratrukket estimert avkastning på pensjonsmidlene, korrigert for fordelt virkning av endringer i estimater og pensjonsplaner, klassifiseres som ordinær driftskostnad, og er presentert sammen med lønn og andre ytelser.
Ansettelser etter 1.7.2007 opptjener pensjon etter innskuddsbasert ordning.

Utsatt skatt og skattekostnad
Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skattepliktig inntekt for samvirkeforetak blir fastsatt etter samme regler som for aksjeselskap. Positive og negative forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall. Visse poster vurderes likevel særskilt, herunder merverdier ved oppkjøp og pensjonsforpliktelser. Utsatt skattefordel oppstår dersom en har midlertidige forskjeller som gir opphav til skattemessige fradrag i fremtiden. Årets skattekostnad består av endringer i utsatt skatt og utsatt skattefordel, sammen med betalbar skatt for inntektsåret korrigert for feil i tidligere års beregninger.

Konsernregnskap
Alle selskaper som konsolideres er gjort opp etter felles definerte regnskaps- og vurderingsprinsipper, og klassifisering av poster i resultat og balanse er gjennomført etter ensartede definisjoner. Differansen mellom kjøpesum for aksjene og konsernets andel av det oppkjøpte selskapets egenkapital på oppkjøpstidspunktet klassifiseres som identifiserte merverdier og goodwill i konsenregnskapet. Utenlandske selskaper er omregnet ved at det for resultatregnskapet benyttes snittkurs for regnskapsåret. Datterselskapene er med i en konsernkonto-ordning. I konsernregnskapet er det enkelte selskaps innestående/skyldig på denne kontoen nettoført. Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskap i konsernet er eliminert.

Fusjon
I 2009 er det gjennomført fusjon mellom Nortura SA og selskapene Terina AS, Eldhus AS, Norsk Kjøtt Eiendom AS, Nortura Samvirkekylling AS, Nortura Hærland AS og Hærland Catering AS. Fusjonen er en mor-datter-fusjon.Selskapene er fusjonert med Nortura SA som det overtagende selskap. Fusjonen ble gjennomført med effekt fra 1.1.2009 og regnskapsmessig kontinuitet er lagt til grunn. Sammenligningstall for 2008 er ikke omarbeidet , men proformatall fremgår av note 2.

Kontanstrøm
Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter og bankinnskudd.

NOTER

NOTE 2 - SEGMENT OG PROFORMAINFORMASJON

SEGMENTINFORMASJON 2009

	Nortura Drift	Nortura Marked
Driftsinntekter	16 255 432	12 820 455
EBITDTA	19 575	520 586
EBIT (driftsres.)	-352 249	518 914

	Hovedkontor / andre datterselskaper og elimineringer	Konsernet
Driftsinntekter	1 990 002	17 364 283
EBITDTA	252 292	792 453
EBIT (driftsres.)	126 505	293 170

Nortura Drift består av følgende: Driftsavdelingen i Nortura SA og selskapene, Hå Rugeri, Nortura Eggprodukter AS, Scandinavian Poultry Research AS og Rendalen Kjøtt AS.
Nortura Marked består av salgsavdelingene i Nortura SA.

PROFORMAINFORMASJON

I 2009 er det gjennomført fusjon mellom Nortura SA og selskapene Terina AS, Eldhus AS, Norsk Kjøtt Eiendom AS, Nortura Samvirkekylling AS, Nortura Hærland AS og Hærland Catering AS.
Nedenfor vises sammenlignbare tall for morselskapet Nortura SA. Tallene for 2008 er omarbeidet som om fusjonen var gjennomført allerede i 2008.

	2009	2008
Resultat		
Sum driftsinntekter	16 679 090	16 124 317
Sum driftskostnader	16 467 028	16 029 000
Driftsresultat	212 062	95 317
Netto finansposter	-70 244	78 025
Ordinært resultat før etterbetaling og skattekostnad	**141 818**	**173 342**
Eiendeler		
Immaterielle eiendeler	205 231	234 458
Varige driftsmidler	2 170 884	2 281 794
Finansielle anleggsmidler	1 393 245	1 105 421
Sum anleggsmidler	**3 769 359**	**3 621 673**
Varebeholdning	1 816 494	1 837 080
Kortsiktige fordringer	1 263 757	1 443 669
Investeringer	17 527	13 143
Kontanter og bankinnskudd	181 792	36 713
Sum omløpsmidler	**3 279 570**	**3 330 605**
Sum eiendeler	**7 048 929**	**6 952 278**
Gjeld og egenkapital		
Innskutt egenkapital	63 652	63 211
Opptjent egenkapital	2 338 391	2 238 018
Sum egenkapital	**2 402 043**	**2 301 229**
Avsetning for forpliktelser	587 355	625 726
Annen langsiktig gjeld	1 871 976	1 775 899
Sum langsiktig gjeld	**2 459 331**	**2 401 626**
Sum kortsiktig gjeld	**2 187 555**	**2 249 424**
Sum gjeld og egenkapital	**7 048 929**	**6 952 278**

NOTER

NOTE 3 - SAMMENSLÅTTE POSTER

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Annen finansinntekt				
Renteinntekter fra foretak i samme konsern			16 558	34 733
Annen renteinntekt	74 195	104 517	72 906	73 730
Annen finansinntekt	6 087	13 226	13 783	27 746
Valutagevinst	27 408	11 963	14 780	4 489
Verdiendring av markedsbaserte investeringer	8 408	-24 726	8 408	-24 726
Sum finansinntekt	**116 099**	**104 980**	**126 436**	**115 972**
Annen finanskostnad				
Rentekostnader til foretak i samme konsern			123	10 807
Annen rentekostnad	227 719	251 921	216 143	192 736
Annen finanskostnad	7 995	14 782	7 581	14 000
Valutatap	14 413	23 411	4 376	15 073
Nedskrivning av finansielle omløpsmidler og anleggsmidler	4 388	1 401	4 388	1 401
Sum finanskostnad	**254 516**	**291 515**	**232 611**	**234 018**
Andre driftskostnader				
Reperasjon og vedlikehold	262 762	336 270	227 144	245 358
Energikostnader	191 800	242 015	159 984	153 686
Transportkostnader	321 363	378 309	306 300	339 861
Andre driftskostnader	1 385 350	1 401 099	1 239 469	1 129 387
Andre driftskostnader samme konsern			170 617	238 121
Sum annen driftskostnad	**2 161 275**	**2 357 692**	**2 103 515**	**2 106 413**

NOTE 4 - SPESIFISERING AV SALGSINNTEKTER

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Salg til				
Dagligvare, storhusholdning og KBS	9 974 835	9 977 093	9 974 835	9 970 578
Industrisalg	2 843 253	2 582 714	2 727 713	2 387 536
Eksport	494 947	476 213	8 754	1 200
Markedsregulering	72 140	25 056	72 140	25 056
Øvrige områder	1 901 546	1 754 870	1 321 471	1 040 154
Salg til datterselskaper		-	485 025	613 036
Sum salgsinntekter	**15 286 721**	**14 815 946**	**14 589 938**	**14 037 560**

KBS = Kiosker, bensinstasjoner og servicestasjoner

NOTER

NOTE 5 - SPESIFISERING AV VAREBEHOLDNING

	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
Råvarer	661 010	454 830	600 860	327 924
Varer under tilvirkning	272 761	262 308	249 036	118 866
Ferdigvarer	474 061	837 370	460 584	784 793
Annet (Bisonpaller,plastpaller,krok,lastebærere,plastbakker mv.)	339 174	316 552	336 050	298 987
Markedsreguleringslager	169 965	72 613	169 965	72 613
Sum varebeholdning	**1 916 970**	**1 943 672**	**1 816 494**	**1 603 183**

NOTE 6 - PERSONALKOSTNADER

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Lønninger	2 516 423	2 670 767	2 311 125	2 196 404
Arbeidsgiveravgift	389 205	372 222	362 084	305 687
Pensjonskostnader	234 448	218 041	214 029	177 511
Innleid arbeidshjelp	176 273	199 372	171 413	204 154
Andre ytelser	117 711	155 371	109 369	122 801
Sum personalkostnader	**3 434 060**	**3 615 774**	**3 168 021**	**3 006 556**
Gjennomsnittlig antall utførte årsverk	6 100	6 507	5 779	5 330

Antall årsverk for morselskapet for 2008 er ikke omarbeidet i henhold til gjennomførte fusjoner, men ville vært 6 165

	2009	2008
Honorar og lønn til styret, råd, utvalg og konsernsjef		
Honorarer og fraværsgodtgjørelse til styret, råd og utvalg	3 838	4 044
Lønn til konsernsjef	3 130	2 962
Andre godtgjørelser til konsernsjef	313	328
Sum honorarer og lønn til styret og konsernsjef	**7 281**	**7 334**
Avsetning for pensjons- og andre forpliktelser akkumulert pr 31.12.2009		
Tidligere Konsernsjef	28 846	28 845
Konsernsjef	4 674	2 506
Andre i konsernledelsen	13 107	22 664

Avtaleforhold vedrørende konsernsjefen:
Dersom konsernsjefen ønsker å fratre stillingen, gjelder en oppsigelsestid på 6 måneder regnet fra utløpet av kalendermåneden da oppsigelsen foreligger. Dersom Nortura SA velger å bringe ansettelsesforholdet til opphør, og partene ikke er blitt enige om en annen ordning, medfører dette at konsernsjefen fratrer sin stilling straks og uten oppsigelsestid. I et slikt tilfelle gjelder følgende:
Konsernsjefen beholder sin lønn og sosiale ytelser i atten måneder etter mottakelse av skriftlig oppsigelse. Avtalen om førtidspensjon er reforhandlet i 2008. Avtale om rett til førtidspensjon fra 62 -67 år er erstattet med et lønnstillegg. Konsernsjefen har rett til ytelser fra selskapets kollektive pensjonsordning. Konsernsjefen har krav på en livslang tilleggspensjon fra fylte 67 år, tilsvarende differansen mellom 65 % av pensjonsgrunnlaget og pensjon fra Folketrygden og den kollektive pensjonsordning. Med pensjonsgrunnlag forstås årslønn ved fratredelsen.
Ved fratredelse før fylte 62 år opptjener Konsernsjefen 1/18 del tilleggspensjon pr år for hele ansettelsestiden som konsernsjef. Telleren i brøken utgjør antall ansettelsesår fra tiltredelsen som konsernsjef.
Til dekning av Nortura SAs påløpte kostnader vedrørende pensjonsrettigheter utover den kollektive pensjonsordningen, er det i regnskapet for 2009 en avsetning på kroner 2.167.497. Forpliktelsen er beregnet av aktuar.
Konsernsjefen har et lån på kr 400.000 i selskapet.

Avtaleforhold vedrørende tidligere konsernsjef
Axel Krogvig fratrådte som konsernsjef 15.10.2007, og gikk over i en annen stilling med arbeidsplikt fram til 05.03.2010. Han har permisjon uten lønn fram til 31.12.2008, og deretter arbeidsplikt for Nortura SA. Sluttavtalen innebærer i hovedtrekk følgende: I henhold til tidligere avtale er det inngått forpliktelser om førtidspensjon fra fylte 60 til 67 år, samt tilleggspensjon fra fylte 67 år. Den kapitaliserte verdien av pensjonsforpliktelsen (nåverdien) er beregnet til ca. 28,8 mill. I beregningen er det lagt inn en forventet lønnsvekst på 4,25% og en diskonteringsrente på 4,40%. Forpliktelsen er kostnadsført og ført i balansen som gjeld

NOTER

Avtaleforhold vedrørende den øvrige konsernledelsen:
Konsernledelsen består foruten konsernsjef Geir Olav Opheim av følgende personer:
Kai Linnes, Runar Larsen, Egil Olsvik og Arne Kr. Kolberg.
Knud Daugaard, Jon Helge Bergflødt, Nina Sundquist og Jon Eskedal gikk ut av konsernledelsen i løpet av 2009
Dersom konsernet velger å bringe arbeidsforholdet til opphør, beholder konserndirektørene sin lønn og sosiale ytelser i 12 måneder

	Lønn	Fordel fri bil	Annet	Pensjons-kostnad	Avtale om førtidspensjon	Pensjonsavtale	Tilleggspensjon	Bilordning
Runar Larsen	1 341 533	129 648	5 681	66 313	Fra fylte 62 år	Fra 67 - Foretakspensjon	Ingen	Fri bil
Egil Olsvik	1 317 408	141 479	6 088	684 027	Fra fylte 62 år	Fra 67-77 66 % opp til 20G	Fra 77 - Foretakspensjon	Fri bil
Kai Linnes	1 395 182	83 292	4 576	840 201	Fra fylte 62 år	Fra 67-77 66 % opp til 20G	Fra 77 - Foretakspensjon	Fri bil
Arne Kr. Kolberg	1 503 257	94 826	6 085	191 747	Fra fylte 62 år	Fra 67 - Foretakspensjon	Ingen	Fri bil

Styret i Nortura SA		Styrehonorar fra Nortura BA	Andre godtgjørelser	Sum godtgjørelser
Styreleder	Sveinung Svebestad	432 250	333 891	766 141
Nestleder	Einar Høstbjør	166 250	153 074	319 324
Styremedlem	Teig Madsen	137 750	154 473	292 223
Styremedlem	Per Aas	48 333	83 983	132 316
Styremedlem	Birte Usland	137 750	116 700	254 450
Styremedlem	Bjørn Tore Kyllo	48 333	2 000	50 333
Styremedlem	Ken Ove Sletthaug	137 750	3 169	140 919
Styremedlem	Kay R. Kristoffersen	137 750	4 000	141 750
Styremedlem	Hans Kr Heum	137 750	99 700	237 450
Styremedlem	Kjersti Hoff	137 750	94 600	232 350
Styremedlem	Kari Rede Håskjold	137 750	140 200	277 950
Styremedlem	Bjørg Karin Lekva	137 750	4 000	141 750
Styremedlem	Lars Petter Bartnes	137 750	-	137 750
Styremedlem	Robert Rødsdalen	137 750	1 170	138 920
Styremedlem	Eli Blakkstad	45 917	11 700	57 617
Styremedlem	Bente Roer	81 832	73 900	155 732
Styremedlem	Irene Åstvedt	106 916	3 825	110 741
Styremedlem	Viggo Sennevik	30 000		30 000
Ordfører	Gabriel Joa	75 000		75 000
Varaordfører	Aud Borge	15 000		15 000
	Sum honorarer	**2 427 331**	**1 280 385**	**3 707 716**

Kontrollkomite i Nortura SA				
Leder kontrollkommite	Eivind Glestad	50 000		50 000
Nestleder kontrollkomite	Terje Rømmen	40 000		40 000
Medlem kontrollkomite	Odd Gunnar Mosen	26 600		26 600
Medlem kontrollkomite	Gunn Ellen Dybvik	13 333		13 333
	Sum honorarer	**129 933**		**129 933**

Alle medlemstillitsvalgte har fraværsgodtgjørelse. Kretsledere honoreres med fraværsgodtgjørelse for de oppdrag de gjør for organisasjonen.

2. Fraværsgodtgjørelse	Kr. 1 800,- for fravær over 4 timer
	Kr. 900,- for fravær under 4 timer

NOTE 7 - HONORAR TIL REVISJON

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Lovpålagt revisjon	1 842	2 786	1 127	1 575
Andre attestasjonstjenester	295	337	242	325
Skatterådgivining	152	363	104	290
Andre tjenester	727	432	638	148
Sum	**3 016**	**3 918**	**2 111**	**2 338**

NOTE 8 - PENSJONER

Kollektive pensjoner
Pensjonsordningene behandles regnskapsmessig i henhold til "NRS" for pensjonskostnader. I henhold til denne regnskapsstandarden skal selskapets pensjonsordning behandles som ytelsesplan. Konsernet har pensjonsordninger som omfatter i alt 4843 personer. Øvrige ansatte er omfattet av innskuddsbaserte ordninger. Den ytelsesbaserte ordningen gir rett til definerte fremtidige ytelser. Disse er i hovedsak avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelse på ytelsen fra Folketrygden. Forpliktelsen er dekket gjennom Nortura Konsernpensjonskasse. Forpliktelser knyttet til AFP-ordningen er medtatt i periodens pensjonskostnader på egen linje. Forpliktelsen inngår i de totale pensjonsforpliktelser. Selskapet er pliktig til å ha tjenestepensjonsordning etter lov om om obligatorisk tjenestepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredstiller kravene i denne lov. Arbeidsgiveravgift er hensyntatt i beregningene.

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	131 041	160 704	119 555	133 796
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	101 607	106 576	96 723	93 796
Nettoavkastning på pensjonsmidler	-113 840	-111 324	-109 660	-98 889
Planendring/estimatdifferanse	53 542	44 702	50 512	38 255
AFP-ordningen	33 796	28 010	30 901	21 237
Individuelle pensjoner	-3 494	19 876	-3 494	19 875
Netto pensjonskostnad	**202 653**	**248 543**	**184 537**	**208 070**
Avstemming av pensjonsordningens finansielle status pr 31.12 mot beløp i balansen				
Pensjonsforpliktelser	-2 278 108	-2 290 929	-2 235 665	-2 119 144
Pensjonsmidler	1 959 370	1 663 627	1 926 063	1 550 346
Planendringer	-28 721	12 890	-28 633	10 568
Estimatavvik	667 247	959 846	655 024	890 011
Netto pensjonsmidler sikret ordning	**319 788**	**345 434**	**316 789**	**331 780**
AFP-ordningen	277 294	261 315	255 568	219 615
Individuelle pensjoner	82 197	93 008	81 720	89 779
Netto pensjonsforpliktelser usikret ordning	**359 492**	**354 323**	**337 288**	**309 394**

	2009	2008
Økonomiske forutsetninger:		
Diskoneteringsrente	4,4%	4,75%
Forventet lønnsregulering/pensjonsøkning	4,25% / 1,3%	4,0% / 2,0%
Regulering av Folketrygdens grunnbeløp	4,0%	4%
Forventet avkastning på pensjonsmidler	5,6%	5,75%
Uttakstilbøyelighet AFP	40%/50% fra 62 år	40%/50% fra 62 år

Forpliktelse vedrørende individuelle pensjoner i morselskapet skal dekke avtaler for 57 personer. Denne pensjonsforpliktelsen utgjør 81,7 millioner kroner, og er basert på en årlig lønnsvekst på 0 - 4% og med neddiskontering.

	2009
Pensjonsmidlene forvaltes av Nortura Konsernpensjonskasse. Midlene er investert slik:	
Aksjer verdijustert	14,8 %
Omløpsobligasjoner	57,0 %
Pengemarked	4,2 %
Anleggsobligasjoner	7,6%
Eiendom	6,9%
Annet	9,5%

NOTE 9 - VARIGE DRIFTSMIDLER

Morselskap	Tomter	Bygninger og fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar o.l.	Sum 2009	Sum 2008
Kostpris 31.12.2008	28 487	2 761 165	2 354 666	796 837	5 941 154	5 943 354
Tilgang ved fusjon kostpris 01.01	9 555	668 200	586 361	104 636	1 368 752	0
Omklassifisering					0	0
+ Tilgang i året	2 302	128 897	183 908	41 495	356 602	400 048
- Avgang (salg) i året	1 448	238 059	260	5 151	244 918	266 216
- Utrangering i året	0	23 127	33 941	7 715	64 783	136 032
Kostpris 31.12	**38 897**	**3 297 076**	**3 090 733**	**930 101**	**7 356 806**	**5 941 154**
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2008		1 787 637	1 850 569	614 935	4 253 141	4 316 087
Tilgang ved fusjon akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 01.01	552	256 105	424 476	93 838	774 971	0
Omklassifisering		320	0	-320	0	0
+ Årets avskrivninger på varige driftsmidler		115 842	204 432	50 495	370 769	287 141
+ Årets nedskrivninger på varige driftsmidler			9 353	14 656	24 009	19 200
- akkumulerte avskrivninger solgte driftsmidler		172 001	260	4 161	176 422	237 729
- akkumulerte avskrivninger utrangerte driftsmidler		19 507	33 692	7 347	60 546	131 558
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12	**552**	**1 968 396**	**2 454 878**	**762 097**	**5 185 923**	**4 253 141**
Balanseført verdi 31.12	**38 344**	**1 328 680**	**635 856**	**168 004**	**2 170 884**	**1 688 014**
Økonomisk levetid		10-40 år	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsplan		lineær	lineær	lineær		
Gevinst/tap solgte/utrangerte driftsmidler					194 949	68 062
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler					20 846	18 154
Balanseførte leieavtaler inkludert i anskaffelseskost					439 550	162 322

Inkludert i sum balanseførte leieavtaler er en 20 års leieavtale med Nortura Hå Eiendom AS vedrørende et bygg. Nåverdien av gjenværende leiebetalinger er kr. 82,3 millioner med en implisitt rente på 6,62 %. Sum forventede leiebetalinger er 128,5 millioner.

Aksjonærene i Nortura Hå Eiendom AS har i perioden 1.7.2009 til 30.6.2014 en rett til å kreve at Nortura SA innløser aksjene til en pris som gir en avkastningsrente i perioden fra 30.6.2004 og frem til innløsningstidspunktet. Innløsningsbeløpet skal reduseres med tidligere utbetalt utbytte. I perioden 1.7.2009 til 30.6.2014 har Nortura SA en rett til å kjøpe aksjene til en gitt avkastningsrente.

Nortura SA har inngått en 20 års leieavtale med Nortura Hærland Eiendom KS om leie av et lagerbygg. Bygget ble ferdigstilt i 2. kvartal 2005. Leiekontrakten er klassifisert som en finansiell leieavtale og lagerbygget er aktivert med 150 mill. og forpliktelsen til utleier ble balanseført som avsetning for forpliktelser med 150 mill. Leiekontrakten begynte å løpe fra 1. april 2005 og løper i 20 år. Årlig leie er i 2009 22,6 mill. og leien reguleres årlig ihht. KPI.

Nortura SA har fra Swisslog AS fått levert en komplett og funksjonsdyktig logistikkløsning for nytt distribusjonsanlegg for 64,2 mill. Utstyret er finansiert ved en syv-årig leasingavtale ved SG-finans. Leien i 2009 var 11,1 mill.

FORTSETTELSE NOTE 9 - VARIGE DRIFTSMIDLER

Konsern	Tomter	Bygninger og fast eiendom	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar o.l.	Sum 2009	Sum 2008
Kostpris 31.12.2008	49 569	3 949 754	3 373 588	1 031 585	8 404 495	8 205 064
Tilgang ved fusjon kostpris 01.01	14 500	177 682			192 182	0
Omklassifisering		-38 394	-4 245	-1 230	-43 869	-8 382
+ Tilgang i året	2 302	330 689	210 665	57 319	600 976	723 495
- Avgang (salg) i året	3 154	244 859	8 160	7 440	263 612	367 904
- Utrangering i året		23 127	33 941	7 715	64 783	147 778
Kostpris 31.12	**63 218**	**4 151 746**	**3 537 907**	**1 072 518**	**8 825 388**	**8 404 495**
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12.2008	552	2 173 697	2 502 247	803 244	5 479 740	5 507 609
Tilgang ved fusjon akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 01.01		-3 657			-3 657	0
Omklassifisering		-38 076	-6 372	579	-43 869	-8 382
+ Årets avskrivninger på varige driftsmidler		137 556	251 269	66 440	455 266	429 974
+ Årets nedskrivninger på varige driftsmidler		4 000	14 043	14 656	32 700	19 200
- akkumulerte avskrivninger solgte driftsmidler		177 950	6 943	4 715	189 609	325 639
- akkumulerte avskrivninger utrangerte driftsmidler		19 507	33 692	7 308	60 507	143 022
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12	**552**	**2 076 063**	**2 720 553**	**872 897**	**5 670 064**	**5 479 740**
Balanseført verdi 31.12	**62 665**	**2 075 683**	**817 354**	**199 622**	**3 155 324**	**2 924 757**
Økonomisk levetid		10-40 år	5-10 år	3-10 år		
Avskrivningsplan		lineær	lineær	lineær		
Gevinst/tap solgte/utrangerte driftsmidler					193 541	123 737
Årlig leie av ikke balanseførte driftsmidler					27 715	23 721
Balanseførte leieavtaler inkludert i anskaffelseskost					490 157	484 996

Norsk Protein AS har fra Haarslev AS fått levert produksjoner maskiner til det nye produksjonsanlegget på Hamar på tilsammen 43,3 millioner kroner i 2007. Utstyret er finansiert ved en syv-årig leasingavtale med DnBNOR Finans. Leie i 2009 var 7,1 mill.

NOTE 10 - IMMATERIELLE EIENDELER

	Goodwill	Varemerker og lignende	Sum 2009	Sum 2008
Anskaffelseskost 01.01	101 342	4 314	105 656	101 226
+ Tilgang i året	1 904		1 904	4 430
- Avgang i året			0	0
Anskaffelseskost 31.12	**103 246**	**4 314**	**107 560**	**105 656**
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 01.01	67 023	4 116	71 139	59 813
+ Årets avskrivninger	11 120	198	11 318	11 326
Akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger 31.12	**78 143**	**4 314**	**82 457**	**71 139**
Balanseført verdi 31.12	**25 104**	**0**	**25 104**	**34 519**
Økonomisk levetid	5 år	5 år		
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		

Goodwill knytter seg til oppkjøpet av Norgården AS, Hå Rugeri AS, Nortura Eggprodukter AS og Noridane Foods AS

NOTER

NOTE 11 - FØLGENDE DATTERSELSKAP OG TILKNYTTEDE SELSKAP INNGÅR I KONSERNREGNSKAPET

	Forretningskontor	Eierandel	
Nortura SA (morselskap)	Oslo		Morselskap
-Agrikjøp AS	Oslo	26,1 %	Tilknyttet selskap
-Art-Nor AS	Finnsnes	34,2 %	Tilknyttet selskap
-Bondevennen BA	Stavanger	33,3 %	Tilknyttet selskap
-Borg Systemvask AS	Sarpsborg	40,0 %	Tilknyttet selskap
-Curtis Wool Direct Holding Ltd (UK)	Ilkley, UK	50,0 %	Tilknyttet selskap
- Dagens AS	Nærbø	34,0 %	Tilknyttet selskap
-Eurofins Norsk Matanalyse AS	Oslo	20,0 %	Tilknyttet selskap
-Fjordland AS	Oslo	38,9 %	Tilknyttet selskap
-Gårdsand AS	Re	20,0 %	Tilknyttet selskap
-Landteknikk AS	Oslo	49,8 %	Tilknyttet selskap
-Meråker Kjøtt AS	Meråker	50,0 %	Tilknyttet selskap
-Norsvin International AS	Hamar	25,0 %	Tilknyttet selskap
-Nærbø Kyllingslakt AS	Nærbø	50,0 %	Tilknyttet selskap
-Nortura Hå Eiendom AS	Nærbø	44,6 %	Tilknyttet selskap
-Scanegg Holding AS (DK)	Danmark	20,0 %	Tilknyttet selskap
-Springarbakken Eiendom AS	Flekkefjord	32,5 %	Tilknyttet selskap
-Åstoppen Eiendom AS	Tønsberg	50,0 %	Tilknyttet selskap
Fjordkjøkken AS	Varhaug	56,5 %	Datterselskap
Hå Rugeri AS	Hå	51,0 %	Datterselskap
Karasjok Slakteeiendom AS	Karasjok	66,0 %	Datterselskap
Lørenveien Kontorbygg AS	Oslo	100,0 %	Datterselskap
Malvik Slakteribygg AS	Malvik	100,0 %	Datterselskap
Matiq AS	Trondheim	100,0 %	Datterselskap
Midt-Norge Nødslakteri AS	Trondheim	66,0 %	Datterselskap
Noridane AS	Oslo	80,0 %	Datterselskap
-Noridane Foods AS	København, DK	100,0 %	Datterselskap
Norilia BA	Oslo	100,0 %	Datterselskap
-Norskinn AS	Horten	35,7 %	Tilknyttet selskap
- Wahl Process Systems AS	Vigra	45,2 %	Tilknyttet selskap
Norsk Dyremat AS	Hamar	100,0 %	Datterselskap
Norsk Hundefor AS	Sirevåg	100,0 %	Datterselskap
Norsk Protein AS	Hamar	75,0 %	Datterselskap
-Miljøfor Norge AS	Ingeberg	38,1 %	Tilknyttet selskap
Nortura Eggprodukter AS	Re	100,0 %	Datterselskap
Nortura Foods AS	Oslo	100,0 %	Datterselskap
Nortura Hærland Eiendom AS	Eidsberg	92,0 %	Datterselskap
Rendalen Kjøtt AS	Rendalen	100,0 %	Datterselskap
Scandinavian Poultry Research AS	Våler	51,0 %	Datterselskap

NOTER

NOTE 12 - MORSELSKAPET HADDE PR. 31.12 FØLGENDE INVESTERINGER I DATTERSELSKAP

	Selskapets andels-/ aksjekapital (1000 kr)	Antall aksjer/ andeler andeler	Pålydende til sammen (1000 kr)	Bokført verdi 31.12.2009 (1000 kr)
Fjordkjøkken AS	26 000	14 700	14 700	14 700
Hå Rugeri AS	100	51	51	28 050
Karasjok Slakteeiendom AS	1 000	660 000	660	660
Lørenveien Kontorbygg AS	10 000	100	10 000	15 472
Malvik Slakteribygg AS	2 500	2 500	2 500	31 419
Matiq AS	1 000	1 000	1 000	8 000
Midt-Norge Nødslakteri AS	1 000	660	660	660
Noridane AS	5 000	4 000	4 000	4 000
Norilia BA	1 000	100	1 000	20 000
Norsk Dyremat AS	750	1 000	750	750
Norsk Hundefor AS	15 000	150 000	15 000	23 904
Norsk Protein AS	42 750	171 000	42 750	48 904
Nortura Eggprodukter AS	2 000	2 000	2 000	23 731
Nortura Foods AS	100	10	100	100
Nortura Hærland Eiendom AS	6 050	55 650	5 565	5 572
Rendalen Kjøtt AS	300	300	300	1 813
Scandinavian Poultry Research AS	1 000	51	510	510
Sum investeringer i datterselskap hos morselskapet				**228 246**

NOTER

NOTE 13 - SPESIFISERING AV TILKNYTTEDE SELSKAP

	Eierandel	Bokført verdi 31.12.08	Tilgang/ avgang i året	Resultat-andel	Utbytte/andre endringer	Bokført verdi 31.12.09
Tilknyttede selskap bokført etter egenkapitalmetoden i morselskapet						
-Agrikjøp AS	26,1 %	2 290		812	-627	2 476
-Art-Nor AS	34,2 %	2 306		-270		2 036
-Bondevennen BA	33,3 %	1 519		377	-350	1 546
-Borg Systemvask AS	40,0 %	2 427		1 482	-1 318	2 592
-Curtis Wool Direct Holding Ltd (UK)	50,0 %	13 662		2 369	-1 238	14 795
- Dagens AS	34,0 %	9 961		-9 961		0
-Eurofins Norsk Matanalyse AS	20,0 %	1 061		-1 061		0
-Fjordland AS	38,9 %	26 900		6 606	-5 440	28 065
-Gårdsand AS	20,0 %	1 243		131	-200	1 173
-Landteknikk AS	49,8 %	55 356		8 867	11	64 234
-Meråker Kjøtt AS	50,0 %	1 391	1 787	-436	96	2 838
-Norsvin International AS	25,0 %	4 764		-3 935	-364	465
-Nortura Hå Eiendom AS	44,6 %	8 334	207	780	-682	8 640
-Nærbø Kyllingslakt AS	50,0 %	3 263		-620	432	3 075
-Scanegg Holding AS (DK)	20,0 %	1 429		560	-1 957	31
-Springarbakken Eiendom AS	32,5 %	7 720		1 189	-626	8 284
-Åstoppen Eiendom AS	50,0 %	1 055		28	0	1 083
Sum investeringer i tilknyttede selskap hos morselskapet		**144 682**	**1 993**	**6 919**	**-12 264**	**141 331**
Tilknyttede selskap bokført etter egenkapitalmetoden hos datterselskaper						
-Norskinn AS	35,7 %	308		-11		297
- Wahl Process Systems AS	45,2 %	3 000	458	-3 000		458
-Miljøfor Norge AS	38,1 %	5 247		447	-190	5 504
Sum investeringer i tilknyttede selskap hos datterselskap		**8 555**	**458**	**-2 564**	**-190**	**6 259**
Sum investeringer i tilknyttede selskap i konsernet		**153 237**	**2 451**	**4 355**	**-12 454**	**147 590**

NOTER

NOTE 14 - ANDRE AKSJER OG ANDELER KLASSIFISERT SOM ANLEGGSMIDLER

	Antall aksjer/andeler	Bokført verdi 31.12.2009
Investeringer i aksjer og andeler hos morselskapet		
Bioparken AS	14	140
Bunes Fryselager A/L	165	165
FG Eiendom 8 AS	48	960
Høgskulen for Landbruk og Bygdenæringar	30	150
Kulinarisk Institutt AS	5 000	500
Landbruksforsikring AS	6 770	11 872
Malvik Vask og terminal AS	1 000	3 000
Molde Kunnskapspark AS	125	102
Nortura Hærland Eiendom KS	48	3 675
Oi! Trøndersk Mat og Drikke AS	40	200
Polarsirkelen Lufthavn AS	100	100
Schweigaardsgate 34 AS	4 011	362
Såkorninvest Midt-Norge AS	5 000	525
Telespor AS	1 350	1 000
Tun Media AS	10 867 305	13 806
Ur-Fe AS	37 500	300
Diverse aksjer (verdi under 100 000)		520
Sum investeringer i aksjer og andeler hos morselskapet		**37 377**
Investering i aksjer og andeler hos datterselskap		
Dryfood AS	258	2 000
Høgskulen for landbruk og bygdenæringar BA	100	500
Kulinarisk Institutt AS	1 000	100
Nortura Hærland Eiendom KS	46	4 435
Diverse aksjer (verdi under 100 000)		56
Sum investeringer i aksjer og andeler hos datterselskap		**7 091**
Sum investeringer i aksjer og andeler i konsernet		**44 468**

NOTER

NOTE 15 - MARKEDSBASERTE AKSJER KLASSIFISERT SOM OMLØPSMIDLER

	Antall aksjer	Kostpris	Årets verdiendring	Bokført verdi 31.12.2009
Storebrand ASA	10 764	230	201	431
Norske Skog industrier ASA	61 772	2 060	-1473	587
Telenor ASA	200 100	7 904	8 604	16 508
Sum markedsbaserte aksjer			**7 332**	**17 527**

NOTE 16 - FORDRINGER OG GJELD

	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
Fordringer med forfall senere enn ett år				
Andre kortsiktige fordringer				
Andre langsiktige fordringer	71 823	73 488	69 964	71 100
Ansvarlig lån				63 751
Lån til tilknyttet selskap	48 713	52 045	48 713	52 045
Lån til foretak i samme konsern			550 824	334 739
Sum fordringer med forfall senere enn ett år	**120 536**	**125 533**	**669 501**	**521 635**
Gjeld med forfall senere enn fem år				
Gjeld til kredittinstitusjoner	695 192	729 156	600 000	600 000
Ansvarlig lån	2 702	2 739	2 702	2 739
Obligasjonslån				
Annen langsiktig gjeld	35 352	35 945	31 774	32 160
Sum gjeld med forfall senere enn fem år	**733 246**	**767 840**	**634 476**	**634 899**
Mellomværende med foretak i samme konsern				
Kundefordringer			42 282	63 253
Andre kortsiktige fordringer			57 579	378 634
Lån til foretak i samme konsern			550 824	398 490
Sum fordringer			**650 685**	**840 377**
Mellomværende med foretak i samme konsern				
Leverandørgjeld			57 446	89 086
Annen kortsiktig gjeld			23 421	47 086
Sum gjeld			**80 867**	**136 171**

NOTER

NOTE 17 - PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
Gjeld sikret ved pant:				
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	43 400		
Annen langsiktig gjeld				
Forpliktelse leid bygg	212 181	221 359	212 181	85 164
Forpliktelse leasing	70 448	95 394	37 887	12 971
Sum pantstillelser	**282 629**	**360 153**	**250 068**	**98 135**
Garantiansvar m.v.				
Garanti stillet overfor Wool Directs bankforbindelse	81 154	88 375	81 154	88 375
Garanti gitt i favør av DnB vedr lån Fjordkjøkken	55 000	0	55 000	0
Garantiansvar overfor datterselskap, medlemmer og ansatte	17 464	2 917	17 464	2 917
Garantiansvar i favør av Oslo Kemnerkontor (skattetrekk)	130 075	130 075	130 075	130 075
Garantiansvar i favør av Tollregion Oslo og Akershus	7 500	7 500	7 500	7 500
Garantiansvar i favør av Oslo Kommune, Næringsetaten	1 755	1 755	1 755	1 755
Garantiansvar i favør av Preseco OY, Finland	2 078	0	2 078	0
Kausjonsansvar i favør av Nærbø Kyllingslakt AS	15 000	15 000	15 000	15 000
Kausjonsansvar i favør av Prior Hærland Eiendom KS	85 741	91 667	85 741	91 667
Selvskyldnerkausjon i favør av Noridane Foods A/S (DK) (kassekreditt)	20 000	20 000	20 000	20 000
Selvskyldnerkausjon i favør av Noridane Foods A/S (DK)(valutahandel)	10 000		10 000	
Selvskyldnerkausjon i favør av Noridane Foods A/S (DK)/ Noridane Foods AS	10 000		10 000	
Sum garanti- og kausjonsansvar	**435 767**	**357 289**	**435 767**	**357 289**

	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
Pantsatte eiendeler til bokførte verdier				
Fordringer	0	10 747	0	0
Varelager	0	17 448		
Varige driftsmidler	0	103 236		0
Sum	**0**	**131 431**	**0**	**0**

Konsernet har garantiforpliktelser i forbindelse med driftskredittordningen i landbruket. Andel av innvilget kreditt var ved utgangen av 2009 419 millioner kroner. Konsernets andel av tapene har vært som følger (tall i tusen):

Årstall	**2008**	**2007**	**2006**	**2005**	**2004**
Andel av tap	146	19	324	17	118

NOTE 18 - SKATT

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Betalbar skatt				
Resultat før skattekostnad	159 109	14 588	141 818	19 488
Permanente forskjeller inkludert konsernelimineringer	36 078	55 672	-25 894	34 216
Resultatandel datterselskap og tilknyttede selskap	-4 355	-26 993	-6 919	-26 667
Anvendt underskudd til fremføring	-47 886	-129 459	-43 146	-129 459
Endring midlertidige forskjeller	4 857	142 311	-5 180	102 422
Grunnlag betalbar skatt (netto)	**147 803**	**56 119**	**60 679**	**0**
Skatt 28%	40 932	16 015	16 990	
Benyttet godtgjørelse	-1 875	0	-1 875	0
Formueskatt	7 347	9 166	7 139	9 022
Avsetning latent forpliktelse skatt	3 207	3 207	3 207	3 207
Skatt ved oppkjøp og andre justeringer	-6 340	-693	0	-229
Sum betalbar skatt	**43 271**	**27 695**	**25 460**	**12 000**
Skattekostnad				
Årets betalbare skatt	41 538	25 181	22 253	9 022
Avregning betalbar skatt fra tidligere år	-1 906	2 607	-1 864	2 607
Utsatt skatt, netto endring	12 423	-2 606	8 585	9 041
Avsetning latent forpliktelse skatt	0	3 207	0	3 207
Justering skatteposisjoner	232	167	11 892	0
Sum skattekostnad	**52 287**	**28 556**	**40 866**	**23 876**

	Konsern 31.12.09	Konsern 31.12.08	Morselskap 31.12.09	Morselskap 31.12.08
Spesifikasjon av forskjeller				
Anleggsreserve driftsløsøre	-781 653	-787 197	-743 802	-618 304
Pensjonsmidler	319 788	346 165	316 789	331 780
Gevinst og tapskonto	202 094	110 459	214 699	56 242
Varelager	-33 467	-32 248	-25 659	-32 472
Leasing	-22 493	-14 060	-22 934	-637
Fordringsreserver	-15 590	-13 314	-15 313	-12 800
Regnskapsmessige avsetninger	-129 972	-93 229	-119 460	-87 252
Pensjonsforpliktelser	-355 167	-347 688	-337 288	-309 394
Aksjer/andeler	66	104	0	0
Sum midlertidige tidsforskjeller	**-816 394**	**-831 008**	**-732 966**	**-672 836**
Fremførbar ubenyttet godtgjørelse	0	-6 698	0	-6 698
Underskudd til fremføring	-1 821	-40 216	0	-22 770
Justering skatteposisjon og konserneffekter	-3 983	7 646	0	
Sum midlertidige forskjeller	**-822 198**	**-870 276**	**-732 966**	**-702 304**
Utsatt skattefordel (25-28%)	**230 216**	**243 677**	**205 231**	**196 645**
Vist i balansen:				
Utsatt skattefordel	234 284	258 695	205 231	196 645
Utsatt skattegjeld	-4 068	-15 018		
Netto utsatt skattefordel og utsatt skatt	**230 216**	**243 677**	**205 231**	**196 645**

NOTE 19 - EGENKAPITAL

Egenkapitalen i morselskapet	
Egenkapital 31.12.08 hos morselskapet	2 165 986
Årets endringer i egenkapital	
Årets resultat	100 953
Innbetaling av andelskapital	541
Tilgang ved fusjon 01.01.2009	135 357
Omregningsdifferanse og andre endringer	-794
Egenkapital 31.12.09 hos morselskapet	**2 402 043**
Egenkapitalen i konsernet	
Egenkapital 31.12.08 i konsernet	2 404 862
Årets endringer i egenkapital	
Årets resultat	106 822
Avsatt til minoritet	7 695
Omregningsdifferanse og andre endringer	-10 611
Egenkapital 31.12.09 i konsernet	**2 508 768**
Herav minoritetsinteresser	64 145

NOTE 20 - OPPLYSNINGER OM FINANSIELLE FORHOLD

Konsernets virksomhet er utsatt for renterisiko, kredittrisiko og i noen grad valutarisiko og styrer mot å ha en akseptabel risikoeksponering innenfor disse områdene. Rentebærende gjeld er i hovedsak knyttet til flytende rente (NIBOR) og er eksponert for endringer i kortsiktig rentenivå. Gjennomsnittlig rentesats i 2009 er beregnet til 5,3 %. Rentesikringspolicyen er å sikre ca 1/3 av rentebærende gjeld mot rentesvingninger. Ved årsskiftet var 900 mill. kr knyttet til det langsiktige rentenivået gjennom rentebytteavtaler "swaps" og "swaptions", med løpetid fra to til ti år. Innfrielse av rentesikringsavtaler pr 31.12.09 ville gi et tap på 31.5 mill kr.

Det er etablert flervaluta konsernkontosystemer for Nortura SA og Norilia BA med trekkrettigheter på 400 mill. kroner i DnB NOR Bank ASA, for Nortura SA og Noridane Foods AS (N) og Noridane Foods A/S (DK) med trekkrettighet på 20 mill kr i Fokus Bank, filial av Danske Bank. Det nye morselskapet Nortura SA er i henhold til avtalene ansvarlig for datterselskapenes samlede trekkdisponering under disse rammene.

Nortura har tatt opp tre obligasjonslån, alle med en ramme på 500 mill kr, hvor totalt 1.300 mill. kr er trukket opp pr 31.12.09. Lånene er notert på ABM (Alternative Bond Market). I denne markedsplassen er det ikke plikt å avlegge regnskap etter IFRS-standard. Nortura har kjøpt tilbake 88,5 mill kr av obligasjonslånet GILDE01 som forfaller i mai 2010. Tilbakekjøp er nettoført mot gjelden. De to andre obligasjonslånene har forfall i 2012 (500 mill kr) og i 2014 (500 mill kr). Andre innlån i morselskapet er delvis finansiert ved sertifikatlån og andre kortsiktige innlån. Obligasjonslån som har mindre enn ett år til forfall omklassifiseres til sertifikatlån. For å eliminere refinansieringsrisikoen ved kortsiktige innlån, er det etablert langsiktige trekkrammer på 1.000 mill kr med forfall i 2012 (400 mill kr) og 2017 (600 mill kr). I tillegg er det fremforhandlet et kommitert tilbud om ny trekkramme på 200 mill. kr, samt et nedbetalingslån på 100 mill. kr som først ble utbetalt i januar 2010. Ved årsskiftet var det ikke trukket på disse rammene. Kortsiktige innlån klassifiseres som langsiktige lån fra kredittinstitusjoner så lenge refinansiering er sikret ved ledige trekkrettigheter i langsiktige lånefasiliteter.

De enkelte datterselskaper i konsernet er finansiert dels ved eksterne lån og dels lån fra morselskapet. Finansiering via morselskapet er delvis klassifisert som langsiktig gjeld i datterselskap og langsiktig lån til foretak i samme konsern i morselskapet.

Konsernet er eksponert mot valutasvingninger knyttet til internasjonal handel, virksomhet i Danmark og England samt innkjøp med oppgjør i utenlandsk valuta. Terminkontrakter benyttes til å redusere denne risikoen. Ved årsskiftet hadde Nortura foretatt terminsikring av 4,5 mill EUR og 5 mill DKK med innfrielse i 2010. Å løse inn terminkontraktene 31.12.09 ville gitt konsernet hatt et tap på ca 0,3 mill kr. I tillegg har datterselskapene Norsk Hundefor AS og Norilia BA i EUR inngått terminforretninger for 8,0 mill EUR med oppgjør i 2010. En innløsning av disse kontraktene pr 31.12.09 ville gi en gevinst på 2,3 mill kr.

Morselskapet og datterselskaper har aktivert leieavtaler som hhv driftsmiddel og langsiktig forpliktelse, ihht regnskapsstandard for finansiell leasing. Betalingene regnskapsføres som rentekostnad og avdrag på forpliktelsen over løpetiden for den enkelte avtale. Forpliktelsene knyttet til aktivert leie er delvis eksponert for rentesvingninger og generell prisutvikling (KPI).

Nortura-konsernets viktigste kunder er grossister og enkeltkunder innenfor alle kundesegmenter. Betalingsevnen vurderes å være god noe som er synliggjort gjennom svært begrensende tap gjennom flere år. Nortura har garantiforpliktelser i forbindelse med driftskredittordningen i landbruket hvor andel av innvilget kreditt ved utgangen av 2009 var 419 mill kr. I tillegg har Nortura SA stilt selvskyldnerkausjon, stor 10 mill DKK, overfor Nordea Bank Danmark A/S for valutahandelsramme for det danskregistrerte datterselskapet Noridane Food A/S.

NOTER

NOTE 21 - OFFENTLIGE TILSKUDD

	Konsern 2009	Konsern 2008	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Tilskudd til kadaverhåndtering	4 970	5 000		
Norges Forskningsråd	5 320	4 563	5 320	4 563
Skattefunn	2 429	1 857	1 146	1 251
Statens landbruksforvaltning	7 518	9 458	7 518	8 297
Sum offentlige tilskudd	**20 237**	**20 878**	**13 984**	**14 111**

NOTE 22 - REGNSKAP FOR ANVENDELSE AV OMSETNINGSAVGIFTEN FOR MORSELSKAPET

	Morselskap 2009	Morselskap 2008
Inntekter fra omsetningsavgiften og jordbruksoppgjøret inngår i følgende resultatlinjer		
Salgsinntekter	58 392	25 173
Andre driftsinntekter	199 363	172 288
Finansinntekter	3 005	1 486
Inngår i regnskapet som kostnadsreduksjoner	-21 997	-18 452
Sum inntekter	**238 764**	**180 496**
OVERSIKT OVER DISPONERTE MIDLER		
Mottatte midler		
Saldo midler til gode/-skyldig pr 01.01	-3 971	-12 074
Omsetningsavgiftsmidler mottatt til reguleringsvirksomhet	70 747	42 610
Omsetningsavgiftsmidler mottatt til faglige tiltak	173 815	153 931
Sum mottatte midler	240 591	184 467
Forbrukte midler		
Faglige tiltak	94 801	145 264
Markedsregulering	143 993	35 232
Sum forbrukte midler	238 794	180 496
Midler til til gode/-skyldig	**-1 797**	**-3 971**
I balansen er mellomværende med Omsetningsrådet og Landbruks- og matdepartementet ført i egen spesifikasjon		
Mellomværende offentlige midler		
Midler til gode-/skyldig vedrørende markedsregulering og faglige tiltak	-1 797	-3 971
Til gode for trukne avgifter og tilskudd, samt korreksjoner mot tidligere perioder	38 545	45 097
Driftskredittlån	-170 000	0
Sum	**-133 252**	**41 126**

Tel: +47 23 11 91 00
Fax: +47 23 11 91 01
www.bdo.no

BDO
Munkedamsveien 45
P.O. Box 1704 Vika
0121 Oslo
Norway

Til årsmøtet i
Nortura SA

REVISJONSBERETNING FOR 2009

Vi har revidert årsregnskapet for Nortura SA for regnskapsåret 2009, som viser et overskudd på TNOK 100 953 for morselskapet og et overskudd på TNOK 106 822 for konsernet. Vi har også revidert opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet. Årsregnskapet består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Konsernregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømoppstilling og noteopplysninger. Regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge er anvendt ved utarbeidelsen av regnskapet. Årsregnskapet og årsberetningen er avgitt av selskapets styre og konsernsjef. Vår oppgave er å uttale oss om årsregnskapet og øvrige forhold i henhold til revisorlovens krav.

Vi har utført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder revisjonsstandarder vedtatt av Den norske Revisorforening. Revisjonsstandardene krever at vi planlegger og utfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon. Revisjon omfatter kontroll av utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, vurdering av de benyttede regnskapsprinsipper og vesentlige regnskapsestimater, samt vurdering av innholdet i og presentasjonen av årsregnskapet. I den grad det følger av god revisjonsskikk, omfatter revisjon også en gjennomgåelse av selskapets formuesforvaltning og regnskaps- og intern kontrollsystemer. Vi mener at vår revisjon gir et forsvarlig grunnlag for vår uttalelse.

Vi mener at

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettvisende bilde av selskapets og konsernets økonomiske stilling 31. desember 2009 og av resultatet og kontantstrømmene i regnskapsåret i overensstemmelse med god regnskapsskikk i Norge
- ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Oslo, 17.februar 2010
BDO AS – Org.nr 994 855 573

Norunn Byrkjeland
Statsautorisert revisor

BDO AS, a Norwegian limited partnership, is a member of BDO International Limited, a UK company limited by guarantee, and forms part of the international BDO network of independent member firms.

TILLITSVALGTE

KONSERNSTYRET NORTURA SA

Eiervalgte:
- Sveinung Svebestad, Kyrkjevn. 58, 4327 Sandnes, styreleder
- Einar Høstbjør, Holleby, 1708 Sarpsborg, nestleder
- Birte Usland, 4534 Marnardal
- Lars Petter Bartnes, Ner-Bartnes, 7730 Beitstad
- Hans Kristian Heum, Grøumveien 253, 3178 Våle
- Kari Redse Håskjold, Mork, 6100 Volda
- Kjersti Hoff, Høgholen, 2340 Løten
- Teig Madsen, Oldra, 9415 Harstad
- (Eli Blakstad, Hove Nordre, 2647 Sør-Fron (21.04. – 26.08.09))
- Bente Roer, Nordre Roer, 1850 Rygge (fra 27.08.09)

Ansattvalgte:
- Kay R. Kristoffersen, Nortrua Tønsberg
- Ken-Ove Sletthaug, Nortura Forus
- Robert Rødsdalen, Nortura Elverum
- Bjørg-Karin Lekva, Nortura Rudshøgda
- Irene Åstveit, Nortura Bergen

KONSERNRÅD
- Gabriel Joa, Sandnesveien 20, 4050 Sola, ordfører
- Aud Borge, Borreveien 77, 3186 Horten, varaordfører
- Christen Engeloug, Grimset, 2344 Ilseng
- Svein Skurdal, Skurdal/Syrdal, 2647 Sør-Fron
- Kjetil Larsgård, Larsgård, 3577 Hovet
- Ivar Kvinlaug, 4480 Kvinesdal
- Olav Røysland, Vollvn. 52, 4354 Voll
- Rasmus Tore Stople, Storebø, 5585 Sandeid
- Paul Sindre Vedeld, 6141 Rovde
- Heming Graffer, Aunet, 7560 Vikhammer
- Inger Hovde, 7717 Fornes
- Torgeir Løkås, Ness, 8215 Valnesfjord
- Aase Berg, Skarmunken, 9030 Sjursnes

I tillegg består konsernrådet av styret og lederne i fagutvalgene. Kontrollkomiteen og leder/nestleder i valgkomiteen har møterett.

KONTROLLKOMITEEN
- Eivind Glestad, Glestad, 2380 Brumunddal
- Terje Rømmen, 7168 Lysøysundet
- Odd Gunnar Mosen, Karlstadgt. 6, 0553 Oslo

VALGKOMITEEN
- Severin Kluken, Kluken Østre, 7660 Vuku
- Brit Brækhus, 6793 Innvik
- Jon Ødegård, Forkalsrud, 2630 Ringebu
- Dorthe Kyvig Bårnes, Bårnes, 3282 Kvelde
- Saxe Frøshaug, Frøshaugvn., 54, 1860 Trøgstad
- Bernt Mikalsen, Vik, 9475 Borkenes
- Anne Lise Kindingstad, Kindingstad, 4160 Finnøy

FAGUTVALGENE

GRIS
- Einar Myki Tønset, 2340 Løten (leder)
- Harald Bøhnsdalen, Kjus søndre, 2015 Leirsund
- Geir Heggheim, Sørskor, 4120 Tau
- Else Norheim, Kjerringvik, 8400 Sortland
- Nils Henry Haugen, Furustadvn. 180, 3232 Sandefjord
- Johan Arnt Dahlen, 7624 Ekne
- Hans Kristian Heum, Grøumveien 253, 3178 Våle (styrerep)

STORFE
- Leif Ove Sørby, Fossgt., 3320 Vestfossen (leder)
- Terje Amundsen, Hjellegård, 2910 Aurdal
- Finn Hognestad, Gardshaugv. 44, 4053 Ræge
- Jon A. Johansen, Andersdalen, 9027 Ramfjordbotn
- Mimi Oust, Kjesbu, 7620 Skogn
- Reidar Kallestad, 5953 Fonnes
- Birte Usland, Høye, 4534 Marnardal (styrerep)

SMÅFE
- Kjetil Granrud, Broen Berge, 2485 Rendalen
- Joachim N. Skogsrød, Lårdal, 3891 Høydalsmo
- Harald Aune, Aunet, 7790 Malm
- Eli Berge Ness, Øen, 6978 Viksdalen
- Arnold Helland, 4387 Bjerkereim
- Asgeir Larsen, 9060 Lyngseide
- Kjersti Hoff, Høgholen, 2340 Løten (styrerep)

FJØRFEKJØTT
- Ole Martin Fjeldberg, Saug, 2355 Gaupen (leder)
- Severin Kluken, Kluken Østre, 7660 Vuku
- Erik Kvinge, Nord Kvingo, 5981 Masfjorden
- Terje Moi, Pollestadavegen 221, 4343 Orre
- Hans Martin Gran, Kjeldås, 3070 Sande
- Ole Johs. Egeland, Olavsrud, 1820 Spydeberg
- Terje Hagen, Gjerdrum Vestgaarden, 2436 Våler
- Hanne Guåker, Biskopplien, 2353 Stavsjø
- Haakon Andreas Alm, Nøkleby, 2335 Stange
- Lars Petter Bartnes, Ner-Bartnes, 7730 Beitstad (styrerep)

EGG
- Hans Arne Breivik, Lihaugen, Breivik, 5337 Rong (leder)
- Bernt Mikalsen, Vik, 9475 Borkenes
- Håkon Fiskvik, Munkeby, 7600 Levanger
- Sigurd Asklund, 6140 Syvde
- Anne Lise Kindingstad, Kindingstad, 4160 Finnøy
- Arild Viken, Reddal, 4886 Grimstad
- Thor Henry Bakke, Søndre Kofstad, 3322 Darbu
- Hans Christian Kihl, Kihl, 1640 Råde
- Amund Trøstheim, Kvam, 2350 Nes
- Einar Høstbjør, Holleby, 1708 Sarpsborg (styrerep)

ÅRSMØTEUTSENDINGENE APRIL 2009
- Gabriel Joa, Sandnesveien 20, 4050 Sola
- Aud Borge, Borreveien 77, 3186 Horten

Regionutvalg Nord
- Aase Berg, Skarmunken, 9030 Sjursnes
- Bernt Mikalsen, Vik, 9475 Borkenes
- Margit Mathisen, Østerbotn, 9700 Lakselv
- Jon Arne Johansen, Andersdalen, 9027 Ramfjordbotn
- Else Norheim, Åsanveien 17, 8400 Sortland
- Sissel H. Johansen, Bjørnskinn, 8484 Risøyhamn

Regionutvalg Polarsirkelen
- Torgeir Løkås, Ness, 8215 Valnesfjord
- Eli Horsberg, Horsberg, 7982 Bindalseidet
- Svein J. Paulsen, Nyrud, 8680 Trofors
- Gunvald Jonassen, Saura, 8170 Engavågen
- Trond Mehus, Handå, 8700 Nesna
- Wanja Rakvaag, Nylaengvn. 47, 8630 Storforshei

Regionutvalg Midt-Norge Nord
- Inger Hovde, Fornes, 7717 Steinkjer
- Kåre Kvåle, 7820 Spillum
- Ragnhild Almåsbakk, 7590 Tydal
- Jørgen Baumfelder, Leksdal, 7650 Verdal
- Severin Kluken, Kluken Østre, 7660 Vuku
- Håkon Fiskvik, Munkeby, 7600 Levanger
- Tore Moksnes, Moksnes Østre, 7633 Frosta
- Harald Aune, 7790 Malm
- Mari-Anne Hoff, 7994 Leka
- Arve Okkenhaug, 7520 Hegra
- Lars Otto Okstad, 7977 Høylandet

Regionutvalg Midt-Norge Sør
- Heming Graffer, Aunet, 7560 Vikhammer
- Knut Tore Børø, 7247 Hestvika
- Arnstein Saltnes, Snefugl gård, 7350 Buvika
- Ola Vollan, 7160 Bjugn
- Jostein Stranden, Stranden gård, 7110 Fevåg
- Halvor Braa, Braa øvre vestre, 7074 Spongdal
- Lars Kristian Kvernberg, 6460 Eidsvåg
- Kari Åker, 7100 Rissa

Regionutvalg Nord-Vest
- Paul Sindre Vedeld, 6141 Rovde
- Brit Brækhus, 6793 Innvik
- Erik Kvinge, Nord-Kvingo, 5981 Masfjordnes
- Synnøve Kjellstad, 6218 Hellesylt
- Aud Aasen, Ommedal, 6829 Hyen
- Harald Ednar Hagen, Nordmark, 6433 Hustad
- Torkild Valle, Valle, 6408 Aureosen
- Lars Erik Hubred, 6391 Tresfjord
- Arnold Matre, Store Matre, 5984 Matredal
- Sidsel Anita E. Itland, Rivedal, 6982 Holmedal
- Hallgeir Teigene, Grimstad, 6060 Hareid

Regionutvalg Vest
- Rasmus Tore Stople, Storebø, 5585 Sandeid
- Hans Arne Breivik, Lihaugen Breivik, 5337 Rong
- Elisabeth Rønnevig Hella, Hella Indre, 5936 Manger
- Even Øyri, Soldalsvegen 30, 5610 Øystese
- Lars Inge Aga, Aga, 5776 Nå i Hardanger
- Reidar Kallestad, Keilen, 5953 Fonnes
- Margunn B. Nordgård, Langedalsvn 22, 5713 Vossestrand

Regionutvalg Jæren/Ryfylke
- Olav Røysland, Vollvn. 52, 4354 Voll
- Geir Heggheim, Sørskor, 4120 Tau
- Margunn Vatne, Vigdelnesvn 56, 4053 Ræge
- Anders Bø, Bøvn. 229, 4070 Randaberg
- Anne Lise Kindingstad, Kindingstad, 4160 Finnøy
- Willy Finnbakk, Løge, 4340 Bryne
- Alf Siqveland, Småhaugvn. 3, 4362 Vigrestad
- Arna Høyland, Høyland, 4365 Nærbø
- Sigurd Høyland, Kongeheia, 4365 Nærbø
- Siri Kvam Haugland, Haugland, 4340 Bryne
- Malvin Hebnes, Myklebustvn 43, 4056 Tananger
- Marianne Storhaug Strøm, Jærvn 801, 4352 Kleppe
- Gunn Svihus, Svihus, 4308 Sandnes

Regionutvalg Sør
- Ivar Kvinlaug, Mygland, 4480 Kvinesdal
- Erik Fløystad, A-Moland, 4800 Arendal
- Ester Ørsland, Sokndalsvn. 352, 4370 Egersund
- Inger Liv Thoresen, Hauglan, 4720 Hægeland
- Tore Ingvald Brømnes, Brømnes, 4849 Arendal
- Øyvind P. Grønning, Sørlandsvei 1402, 4376 Helleland

Regionutvalg Øst
- Bente Roer, Nedre-Roer, 1580 Rygge
- Kjetil Larsgard, Larsgård, 3577 Hovet
- Joachim Nabeit Skogsrød, Lårdal, 3891 Høydalsmo
- Beate M. Didriksen, Lillevahr, 3160 Stokke
- Ståle Solberg, Bisseberg nordre, 1746 Skjeberg
- Gunnar H. Li, Valenveien 308, 3800 Bø
- Ole Tom Bø, Burudveien 4, 1350 Lommedalen
- Hilda Vaa, Vehus, 3890 Vinje
- David Koht-Norbye, Skaltorpveien 110, 1850 Mysen
- Robert Søndrål, Øvre Holsvegen, 3576 Hol
- Hans Martin Gran, Kjeldås, 3070 Sande
- Hans Chr. Kihl, Kihl, 1640 Råde
- Jan Vidar Bøe, Undrumsveien 56, 3157 Barkåker
- Jens Kristian Nyerrød, Jellum, 2160 Vormsund
- Heidi Myhre, Solheim Gård, 3080 Holmestrand
- Haldis Prestmoen, Lunda, 3632 Uvdal
- Hans Nummestad, Vik, 1892 Degernes
- Anne Glesaaen Kraggerud, Asper, 1820 Spydeberg
- Nils Henry Haugen, Furustadveien 180, 3232 Sandefjord
- Kari-Anne Svennebye Aanerud, Huseby Store, 1925 Blaker
- Magne Øynebråten, Øynebråten, 3550 Gol
- Håkon Blakkisrud, Blakkisrud, 2080 Eidsvoll

Regionutvalg Hedmark
- Christen Engeloug, Grimset, 2344 Ilseng
- Lars Raknerud, 2380 Brumunddal
- Jo Agnar Hansen, Tronslien, 2560 Alvdal
- Terje Hagen, Gjerdrum Vestgaarden, 2436 Våler
- Toril Møystad, Grønli Gård, 2410 Hernes
- Ola Drevsjømoen, 2443 Drevsjø
- Steinar Stolt, 7374 Røros
- Per Ole Røste, Røste, 2350 Nes på Hedmark
- Magne Svenkerud, 2324 Vang

Regionutvalg Oppland
- Svein Skurdal, Skurdal Sygard, 2647 Sør-Fron
- Terje Amundsen, Hjellegård, 2910 Aurdal
- Tommy Bjørke, Granum Søndre, 2890 Etnedal
- Jon Ødegård, Forkalsrud, 2630 Ringebu
- Johan Narum, Torgunrud, 2847 Kolbu
- Ole Næss, Askimlinna 44, 2760 Brandbu
- Ivar Fyksen, Fyksen, 2651 Østre Gausdal
- Hans Amund Braastad, Bråstad N., 2634 Fåvang
- Nils Gillerhaugen, Hørstadskauvg. 18, 2822 Bybrua

Ansattvalgte
- Viggo Sennesvik, Nortura Bodø
- Arve Pettersen, Nortura Steinkjer
- Geir Bjørklund, Nortura Bardufoss
- Terje Kristiansen, Nortura Rudshøgda
- Kenneth Johansen, Nortura Sarpsborg
- Olav Egeli, Nortura Oslo
- Geir Olsen, Nortura Gol
- Tove Berit Berg, Nortura Revetal
- Bjarte Hundvebakke, Nortura Førde
- Kjetil Igletjern, Nortura Hærland
- Harald Berge, Nortura Stavanger
- Irene Åstveit, Nortura Bergen
- Inge Vaule, Nortura Trondheim
- Ann Kristin Kvaløsund, Nortura Tønsberg
- Ann Iren Karlsen, Nortura Harstad
- Arvid Bukkøy, Nortura Egersund
- Live Major, Nortura Rakkestad
- Terje Myrvold, Nortura Samvirkekylling
- Espen Granli, Nortura Lillehammer
- Tufan Yurt, Norilia
- Lau Vartmann, Nortura Sarpsborg
- Morten Solhaug, Animalia

MILJØ

Materialforbruk og gjenvinning
Emballasjebruken i Nortura utgjør totalt 12 530 tonn. Fordeling mellom de ulike emballasjetypene var fiber 5 546 tonn, laminater 3 193 tonn, monoplast 1 350 tonn og skåler 637 tonn. Resterende er metaller. Det er strenge krav til hva slags materialer som kan brukes til å pakke matvarer, og vi har ikke mulighet til å bruke resirkulerte materialet. Unntaket er eggkartonger som utgjør ca 15 % av vårt emballasjebruk.

Vi er medlem av Grønt Punkt Norge som representerer næringslivets eget system for innsamling og gjenvinning av brukt emballasje. Vi betaler emballasjevederlag for all emballasje som følger varene våre.

	2007	2008	2009
Vann- og avløp (m^3/tonn) –Fjørfe			
Vann	6,59	5,16	4,98
Avløp	6,39	4,93	4,95

	2007	2008	2009
Energibruk (kWh/tonn veid) –Fjørfe			
Fjernvarme	98	107	122
Olje	16	7	1
El. Kraft	286	292	308
Propan / gass	31	37	46
Totalt	432	444	477

	2007	2008	2009
Vann- og avløp (m^3/tonn) –Rødt kjøtt			
Vann	5,29	4,99	4,65
Avløp	4,04	4,08	3,85

	2007	2008	2009
Energibruk (kWh/tonn veid) –Rødt kjøtt			
Fjernvarme	23	21	19
Olje	107	79	79
El. Kraft	489	466	432
Propan / gass	62	69	79
Totalt	681	635	609

Energiforbruk og utslipp av CO_2 – Nortura Drift
Norturas energiforbruk var i 2009 på totalt 33 784 GWh. Dette er en nedgang på ca 14 mill kWh fra 2008.

Energieffektiviteten ble målt til 590 kWh pr tonn produsert kjøtt, noe som er en forbedring på – 4,7 prosent det siste året. Vi har et mål i konsernet om 20 prosent bedre energieffektivitet innen 2011. Siden referanseåret 2006 er energieffektiviteten bedret med 7,9 prosent (fra 641 til 590 kWh/tonn veid). Divisjon Rødt Kjøtt har i samme periode bedret energieffektiviteten med 13,8 prosent (fra 707 til 609 kWh/tonn)
Grunnet konsernets økonomisk situasjon i 2009 er framdriften for investeringsprosjekter innen Enøk redusert. Det er sluttført installasjoner av hybridvarmepumper i Tønsberg og Egersund. Høsten 2009 ble det startet opp et prosjekt i Steinkjer med sikte på ytterligere en hybridvarmepumpe.

De ulike energikildene som benyttes i våre fabrikker er olje, fjernvarme, elektrisitet og gass (både propan og naturgass). Vi måler kontinuerlig energieffektiviteten på alle våre fabrikker, – og ser at våre fabrikker stadig blir bedre: Forus (12 prosent) og Rudshøgda (15 prosent).

Isolert sett står Norturas industrivirksomhet for ca. en prosent av landbrukets totale utslipp. Totalt slapp Norturas fabrikker ut 20 605 tonn CO_2 i 2009, noe som er en øking på 4,4 prosent. Årsaken til dette er dreining fra elektrofyrte kjeler til kjeler basert på gass. Dette har vært styrt av prisutviklingen for olje og elektrisk kraft.

Vann og kjemikalier – Nortura Drift
Tilgangen på rent vann vil bli en av de aller største globale utfordringene vi har. I Norge er vi godt vant med tilgang på vann av drikkevannskvalitet – og i næringsmiddelindustrien er vi pliktig til å bruke slikt vann. Det totale vannforbruket var i 2009 på 2,86 mill m^3.

Alle slaktefabrikker må ha utslippstillatelse fra Fylkesmannen, som regulerer belastningen på kommunalt avløpsnettet. I perioden er tillatelsene i Brønnøysund, Bodø og Mosjøen opphevet etter ønsker fra Nortura. Ved vår nye fabrikk i Malvik er det godkjent en utslippstillatelse av Fylkesmannen, Miljøvernavdelingen. For øvrig er det ingen endringer i tillatelser, men flere fabrikker har inngått egne avtaler med kommuner om påslippstillatelser for avløpsvannet.

Vi følger systematisk opp bruk av alle kjemikalier i Nortura. Ved årsskiftet 2009/2010 er det kun 8 kjemikalier som må utfases i henhold til myndighetenes observasjonsliste innen 2010. Det har vist seg svært krevende å finne substitutter for disse innen starten av 2010, men vi arbeider målrettet for å erstatte disse så raskt som mulig.

DATTER-SELSKAPER

Norilia BA

Omsetning 296,3 mill. kr.
Antall utførte årsverk 49,6
Eierandel 100 %

Norilia er et heleid datterselskap til Nortura. Aktiviteten til Norilia er basert på tilleggsprodukter fra slakting og nedskjæring på alle dyreslag. Norilia har egen virksomhet på hud, skinn, naturtarm, ull, råstoff til dyrefôr og noen eksportprodukter til mat. Rundt 70% av salget er eksporthandel og de viktigeste markedene er i Europa og Asia. Hovedkontoret er i Oslo.

Norsk Hundefôr AS

Omsetning 113,1 mill. kr.
Antall utførte årsverk 38
Eierandel 100 %

Driver produksjon og salg av hundefôr. Hovedkontoret er i Sirevåg.

Norsk Dyremat AS

Omsetning 23,0 mill. kr.
Antall utførte årsverk 4
Eierandel 100 %

Driver produksjon og salg av dyremat. Hovedkontoret er på Rudshøgda.

Rendalen Kjøtt AS

Omsetning 248,7 mill. kr.
Antall utførte årsverk 36
Eierandel 100 %

Driver med nedskjæring av kjøtt. Hovedkontoret er i Rendalen.

Matiq AS

Omsetning 144,3 mill. kr.
Antall utførte årsverk 115
Eierandel 100 %

Leverandør av konsernets it-tjenester. Hovedkontoret ligger i Trondheim.

Nortura Eggprodukter AS

Omsetning 164,5 mill. kr.
Antall utførte årsverk 36,5
Eierandel 100 %

Driver foredling av egg og fremstiller en rekke eggprodukter som selges til næringsmiddelindustri-, storkjøkken- og dagligvaremarked. Bedriften har også en omfattende eksport. Hovedkontoret er i Revetal.

NoriDane Food AS (DAN)

Omsetning 220,6 mill. kr.
Antall utførte årsverk 5
Eierandel 100 %

Driver internasjonal handel med kjøttvarer. Hovedkontoret er i København, med avdelingskontorer i Oslo, Polen og Ungarn.

Deleide datterselskaper

Scandinavian Poultry Research AS	51,0 %
Fjordkjøkken AS	56,5 %
Karasjok Slakteeiendom AS	66,0 %
Norsk Protein	75,0 %
Nortura Hærland Eiendom AS	92,0 %
Hå Rugeri	51,0 %
NoriDane Food AS (NOR)	80,0 %

ORGANISERING

Konsernsjef

Human Resources

HR
Personal
Lederutvikling

Økonomi, finans & IKT

Finans
Regnskap
Controller
Innkjøp
Portefølje
IKT

Kommunikasjon & samfunnsoppgaver

Totalmarked
Animalia/OFK
Næringspolitikk
Kvalitet og matpolitikk
Kommunikasjon

Marked

Salg i alle kanaler
Marketing
PU

Råvare & medlem

Råvareinnkjøp kjøtt og egg
Leveringsbetingelser
Eierorganisasjon

Produksjon

Alle fabrikker
Leieproduksjon
Vareflyt fra bonde til kunde
Struktur og forretningsutvikling

FABRIKKER

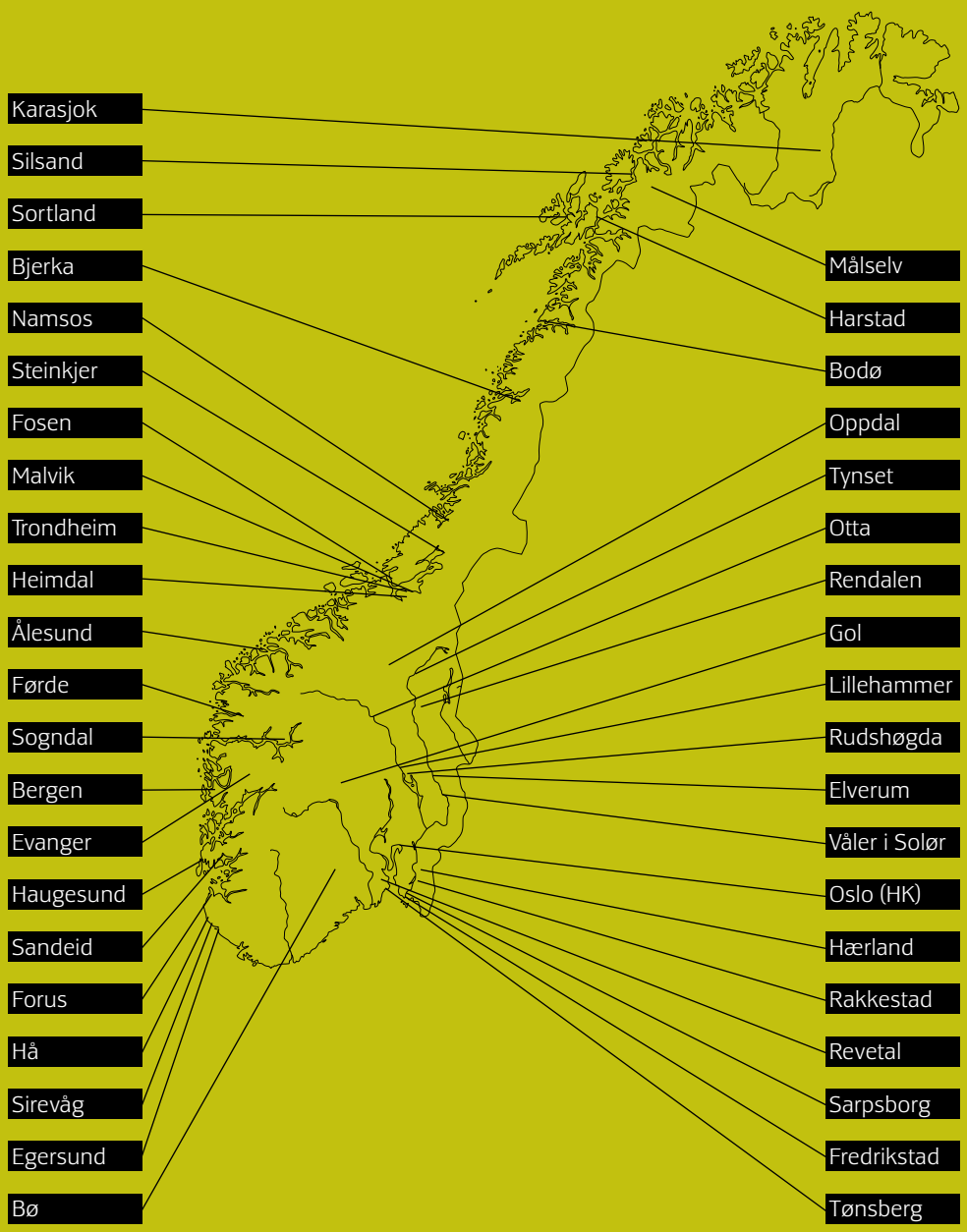
Karasjok
Silsand
Sortland
Bjerka
Namsos
Steinkjer
Fosen
Malvik
Trondheim
Heimdal
Ålesund
Førde
Sogndal
Bergen
Evanger
Haugesund
Sandeid
Forus
Hå
Sirevåg
Egersund
Bø
Målselv
Harstad
Bodø
Oppdal
Tynset
Otta
Rendalen
Gol
Lillehammer
Rudshøgda
Elverum
Våler i Solør
Oslo (HK)
Hærland
Rakkestad
Revetal
Sarpsborg
Fredrikstad
Tønsberg

Nortura SA
Postboks 360, Økern, 0513 Oslo
Telefon: 22 09 21 00 Fax: 22 15 59 08
Nytt telefonnummer fra 19. april 2010
03070
www.nortura.no

Utgiver: Nortura SA - Kommunikasjonsdirektør: Nina Sundqvist - Design: Even Hovensjø Olsen - Produksjon: Wittusen & Jensen - Opplag: 34 200